

درویشی

پڑوہنتے پیرامون نہم ربیع الاول، عید امامت و ولایت امام زمان (عج)

سید جعفر موسوی نسب

دومین غدیر

پڑوہشی پیرامون نہم ربیع الاول

عید امامت و ولایت امام زمان (عج)

سید جعفر موسوی نسب

موسوی نسب، جعفر، ۱۳۴۷ -

دومین غدیر: پژوهشی پیرامون نهم ربیع الاول عید امامت و ولایت امام
زمان (عج) / جعفر موسوی نسب - - - قم: فرهنگ منهاج، ۱۳۸۳.
۱۱۲ ص - - - [متنوعات علوم، هنر و فنون - ۱۳: (م.ع - ۸۴)]

ISBN 964-8383-13-8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: به صورت زیر نویس.

۱. محمد بن حسن، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق. ۲. مهدویت. الف. عنوان.

۲۹۷/۹۵۹

۹ د ۸۳۴ م / ۲۵ / ۵۱ BP

۴۰۹۷۳ - ۸۳ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات فرهنگ منهاج

■ عنوان: دومین غدیر

پژوهشی پیرامون نهم ربیع الاول عید امامت و ولایت امام زمان (عج)

■ مؤلف: سید جعفر موسوی نسب

□ تیراژ: ۳۳۰۰

□ نوبت چاپ: اول

□ تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۸۳

□ لیتوگرافی: تیرهوش

□ چاپ: نهضت

□ قیمت: ۴۵۰۰ ریال

ISBN 964-8383-13-8

□ شابک: ۹۶۴-۸۳۸۳-۱۳-۸

قم: خیابان شهداء، شهداء ۲۶ (نبوی)، شماره ۴۱، تلفن: ۷۷۴۳۳۳۴ - ۷۸۳۰۴۷۶

صندوق پستی: ۴۶۹ - ۳۷۱۸۵

حقوق طبع برای مؤلف محفوظ است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مؤسسه فرهنگی هنری فرهنگ منہاج، جهت رشد فرهنگ و محتوای علمی و هنری جامعه و بویژه جوانان و اقشار مختلف تحصیلکرده و طالبان دانش اصیل و هنر انسانساز، منتهای تلاش و همت را در حدّ توان خود اعمال داشته و در این راه، معتقد به فضای باز و تبادل آراء بوده و از هرگونه اثری که مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گیرد، جهت ارائه و نشر، استقبال می نماید.

بنابراین، هیچ اثر و کتابی که از طرف انتشارات مؤسسه ارائه گردد، لزوماً مُبَيَّنِ مواضع این مؤسسه و دست اندرکاران آن نبوده و مرادف با مَهر تأیید ما نیست.

در همین راستا، هیچگونه دخل و تصرف و حذف و اضافه‌ای در هیچیک از کتب و آثار ارائه شده صورت نمی گیرد و تمام مسئولیت اثر و متن و محتوا و نحوه ویرایش و صفحه بندی و خصوصیات دیگر، بر عهده نویسنده یا صاحب اثر و مبتنی بر اعتقاد و سلیقه آنان می باشد.

انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری فرهنگ منہاج، شرعاً و قانوناً، فقط وظیفه نشر را بر عهده دارد - و تأیید یا رد آثار، بر عهده وزارت محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی است -.

در خاتمه، از کلیه نویسندگان و هنرمندان گرامی دعوت بعمل می آوریم تا در صورت تمایل، در مورد نشر و ارائه و توزیع آثار هنری و مکتوبات و تألیفات خود، در هر زمینه و به هر شکل و نحوه‌ای که باشد (اعم از چاپی و نوشتاری، رایانه‌ای، فیلم و کاست و ...)، با این مؤسسه همکاری فرمایند.

ناشر

تقدیم به محضر مقدس

منجی عالم بشریت بقیة الله الاعظم (عج)
و نائب بر حقش رهبر حکیم و فرزانه انقلاب،
حضرت آیه الله خامنه‌ای (دام عزه)

ثواب این مجموعه:

نثار ارواح پاک و مطهر امام راحل (ره)
و شهدای دفاع مقدس بالآخرین شهیدان
سید حسین و سید محمد سپهر عصمتیان.

فهرست

مقدمه	۷
فصل اول	۱۱
نیاز انسان به امام و حجّت خدا	۱۱
معرفی آخرین امام از ناحیه معصومین <small>علیهم السلام</small>	۱۹
ضرورت شناخت امام زمان (عج)	۲۷
آثار شناخت امام زمان (عج)	۳۰
فصل دوم	۳۷
وداع امام زمان (عج) با پدر	۳۹
نهم ربیع الأول	۴۷
اعمال نهم ربیع الأول	۵۱
فرهنگ شادی در نهم ربیع الأول	۵۳
ایام الله	۶۷
دومین غدیر	۷۰

فصل سوم ۷۳

آشتی با امام زمان (عج) ۷۵

تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج) ۷۹

راهکارهای تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج) ۸۷

تصویری از دولت حق ۹۳

ضمائم ۹۹

معرفی دوپست اثر مفید مهدویت در سطوح مختلف ۹۹

الف) ابتدایی ۱۰۰

ب) راهنمایی ۱۰۱

ج) دبیرستان و عموم ۱۰۳

د) دانشگاهی ۱۰۸

مقدمه

السَّلَامُ عَلَى شَمْسِ الظَّلَامِ وَالْبَدْرِ التَّمَامِ

السَّلَامُ عَلَى رَبِيعِ الْأَنَامِ وَنَضْرَةَ الْأَيَّامِ

سلام بر خورشید تاریکی‌ها و ماه شب چهارده

سلام بر بهار انسانها و خرمی زمان‌ها^(۱)

بتی که راز جمالش هنوز سر بسته است

به غارت دل سودائیان کمر بسته است

به یازده خُم می‌گرچه دستِ ما نرسید

بده پیاله که یک خم هنوز سر بسته است^(۲)

نهم ربیع الاول فرخنده سالروز آغاز امامتِ ولی و

حجّت حق، بقیّة الله الاعظم (عج) بر همه هستی مبارک باد.

شایسته است که عاشقان مهدوی و منتظران منجی

بشریت، در همه کشورهای اسلامی خصوصاً ایران عزیز

که شیعه خانه امام زمان (عج) است با مراسمی ویژه به

پاسداشت این عید بزرگ همت گمارند.

۱- مفاتیح الجنان، دعای حضرت صاحب الزمان (عج).

۲- خوشه‌های طلائی، پروانه، ص ۷۲، چاپ دوم، به نقل از دیوان فرید اصفهانی.

در این عید بزرگ باید اضطرار به حجت خدا را بیشتر درک کرد، و با مقام و منزلت خاتم الاوصیاء علیه السلام آشنا شد. و لازم است اعمالی که در این ایام در منابع روایی وارد شده است به آنها نیز آگاه شویم و سیره معصومین علیهم السلام را در شادی‌ها ملاحظه نماییم و عامل به آنها باشیم و درک کنیم که این روز چرا به عنوان «دومین غدیر»^(۱) و «نزع السواد»^(۲) در روایات از آن یاد شده است.

باید در این روز با امام زمان (عج) تجدید عهد و عقد و پیمان کرده و بر مفاد عهد و میثاق خود که به آنها در ادعیه و روایات خصوصاً «دعای عهد» اشاره شده مروری دوباره داشته باشیم و به وظائف خود در قبال آن عزیز سفر کرده و حقوقی که بر ما دارند بیشتر توجه نماییم تا ان شاء الله ظهور موفور السرورش را درک کنیم.

مجموعه‌ای که پیش رو است تا اندازه‌ای ما را با مطالب فوق آشنا می‌سازد.

از آنجا که برای هر مناسبتی پیرامون آن، کتابهایی تدوین و عرضه شده است و نهم ربیع الاول که عید امامت

۱- بحار الانوار، مجلسی، ج ۹۵، ص ۲۵۲، چاپ بیروت.

۲- بحار الانوار، مجلسی، ج ۲۱، ص ۱۲۶، و مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۳۲۶، و سیاه‌پوشی در سوگ ائمه، علی ابن حسن مندر، ص ۲۷۰.

و ولایت است و یکی از اعیاد بزرگ اسلامی است، حقیر پیرامون آن، کتاب مستقلی نیافتم لذا بر آن شدم که در سطح عموم مطالبی پیرامون این عید بزرگ را در یک جا جمع آوری و به شیفتگان امامت و ولایت بطور مختصر تقدیم نمایم و امیدوارم که از جانب محققین و پژوهشگران شاهد کارهای بهتری در این موضوع بوده باشیم.

در پایان به دویست اثر مهدویت در سطوح مختلف اشاره شده است.

بدان امید که این تلاش مختصر در راستای آشنایی بیشتر منتظران حضرت ولی عصر (عج) با فرهنگ مهدویت قرار گرفته و رضایت و الطاف خاصه حضرتش را شامل حالمان گرداند.

ما را به جز تو در همه عالم عزیز نیست

گر رد کنی بضاعت مزجاة و قبول

«رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا،

وَأَجْعَلْنَا مِنْ أَعْوَانِهِ وَ أَنْصَارِهِ»

قم المقدّسة

سید جعفر موسوی نسب

فصل اول

نیاز انسان به امام و حجّت خدا

معرفی آخرین امام از ناحیه معصومین علیهم السلام

ضرورت شناخت امام زمان (عج)

آثار شناخت امام زمان (عج)

فصل اول

نیاز انسان به امام و حجت خدا

امامت شطی است جاری در بستر زمان که از زلال
وحی سرچشمه گرفته است. و امام پاک مردی است، که در
خانه هدایت رشد یافته و از هرگونه رجس مبرا است و
مایه حیات و لطف محض خداوند است. امامت مقامی
منیع است که، در مکتب شیعه دارای جایگاهی رفیع
می باشد.

امامت همچنان که از تعریف آن به دست می آید:
ریاستی عمومی بر جمیع امت در تمام امور دین و دنیا به
حساب نیابت و خلافت از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ است. (۱)

بدیهی است هر ملتی نیازمند به یک رهبری است، که
آن جامعه را سرپرستی نماید، جامعه شیعه بعد از رسول

۱- شرح المقاصد، ج ۵، ص ۳۷۲.

خدا امامت را ادامه نبوت، و امام را حجت خدا و در میان خلق و حلقه اتصال خلق و خالق می داند و معتقد است که «امام» مهم ترین ویژگی اش این است که از جانب خداوند متعال از زبان پیامبر ﷺ پیام آور و وحی، معرفی گردیده است.

پرواضح است که اسلام آخرین دین و حضرت محمد ﷺ آخرین پیامبر خداست، بنابراین اسلام باید پاسخگوی تمام نیازهای بشری تا قیامت باشد و از سوی دیگر قرآن کریم کلیات احکام و معارف الهی را بیان نموده است و تبیین و توضیح آن را به پیامبر ﷺ سپرده است. (۱)

و آشکار است که پیامبر ﷺ به عنوان رهبر مسلمین مطابق ظرفیت مردم زمان خود به تفسیر آیات الهی پرداخته است و ضروری است که بعد از نبی مکرم اسلام انسان های کاملی باید باشند، که همچون رسول گرامی اسلام ﷺ متصل به دریای بیکران علم خداوند متعال، تا آنچه را پیامبر ﷺ تبیین نفرموده است بیان کنند و

۱- سوره نحل، آیه ۴۴.

نیازهای جامعه را در هر مقطعی از زمان جوابگو باشند. و امام است که باید نگهبان میراث بجامانده از پیامبر ﷺ باشد و به عنوان انسان کامل الگوی جامعه در همه ابعاد انسانی بوده باشد. و با دستگیری و هدایتگری خود جامعه بشری را از انحرافات و دام‌های نفس سرکش و شیطان‌های بیرونی و درونی مصونیت بخشد.

بنابراین از مطالب فوق روشن می‌گردد که نیاز مردم به امام یک نیاز مبرم و حیاتی است و نبی مکرم اسلام در حدیث ثقلین نیز به این مهم اشاره دارند و سعادت بشری را در تمسک به قرآن و عترت معرفی می‌نمایند. (۱)

در اینجا چه نیکوست که اشاره‌ای داشته باشیم به صفات و بزرگی‌های منحصر به فرد امام، او که جانشین پیامبر ﷺ است و خُلق و خوی محمدی دارد این توصیف را واگذار می‌کنیم به حدیثی نورانی از حجّت هشتم حضرت رضا علیه السلام که در بیانی جامع و نورانی می‌فرمایند:

۱- صحیح ترمذی، ج ۵، ص ۶۶۳، ح ۳۷۸۸.

آنها [که در امر امامت اختلاف کردند و گمان کردند که امامت امری انتخابی است] نادانی کردند... مگر مردم، مقام و منزلت امامت را در میان امت می‌دانند تا روا باشد که به اختیار و انتخاب ایشان واگذار شود؟!!

همانا امامت، قدرش والاتر و شأنش بزرگ‌تر و منزلتش عالی‌تر و مکانش رفیع‌تر و عمقش ژرف‌تر از آنست که مردم با عقل خود به آن برسند یا با آرای خود آن را دریابند...

همانا امامت، مقامی است که خدای عزوجل، بعد از رتبه نبوت و خلّت (مقام خلیل الهی) در مرتبه سوم به ابراهیم علیه السلام اختصاص داد... امامت، خلافت خدا و خلافت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و مقام امیرالمؤمنین علیه السلام و میراث حسن و حسین علیهما السلام است. به راستی که امامت، زمام دین و مایه نظام مسلمین و صلاح دنیا و عزت مؤمنان است... کامل شدن نماز، روزه، حج و جهاد... نیز حفظ مرزها به سبب امام [و پذیرفتن ولایت] است.

امام، حلال خدا را حلال و حرام او را حرام می‌کند [و مطابق حکم واقعی پروردگار، حکم می‌کند] و حدود الهی را به پا می‌دارد و از دین خدا حمایت کرده و با حکمت و موعظه نیکو و دلیل رسا به راه پروردگار دعوت می‌کند.

امام مانند خورشید طلوع کننده است که نورش عالم را فرا می‌گیرد و خودش در افق است به گونه‌ای که دست‌ها و دیدگان به او نرسد. امام، ماه تابان، چراغ فروزان، نور درخشان و ستاره راهنما در شدت تاریکی‌ها و در راههای شهرها و کویرها و در گرداب دریا [و نجات دهنده از انواع فتنه‌ها و نادانی‌ها است ...

امام انیس همراه و پدر مهربان و برادر تنی و مادر نیکوکار به فرزند کوچک و پناهگاه بندگان در مصیبت‌های بزرگ است. امام است که از گناهان پاک و از عیب‌ها برکنا است. او به دانش مخصوص و خویشتن‌داری و حلم نشانه‌دار است ... اما

یگانه روزگار خویش است و کسی (به ساحت او) نزدیک نمی‌شود و هیچ دانشمندی با او برابر نمی‌گردد. نه کسی جای او را می‌گیرد و نه برای او مثل و مانندی یافت می‌شود...

پس کیست که بتواند امام را بشناسد و یا انتخاب امام برای او ممکن باشد؟! هیهات هیهات! در اینجا خردها گم گشته و عقل‌ها سرگردان و حیران گردیده است. [در اینجا] دیده‌ها بی‌نور، بزرگان کوچک، حکیمان متحیر... و سخن‌دانان درمانده‌اند از اینکه بتوانند یکی از شوون یا فضیلت‌های امام را توصیف کنند و آنان همگی به عجز و ناتوانی اعتراف می‌کنند!!... (۱)

بنابراین عقلاً و نقلاً نیاز انسان به امام و حجّت خداوند کاملاً روشن است که در اینجا اشاره‌ای شد و تفصیلش را می‌توان در کتبی که به اثبات امامت عقلاً و نقلاً پرداخته‌اند پیگیری کرد.

۱- کافی، کلینی، ج ۱، باب ۱۵، ح ۱، ص ۲۵۵.

معرفي آخرين امام از دیدگاه پیامبر ﷺ و معصومین علیهم السلام

موضوع امامت حضرت ولی عصر (عج) از دیدگاه معصومین علیهم السلام مسأله‌ای است که پیشینه‌اش بر می‌گردد به دوران قبل از ولادت آن حضرت و منابع ما مملو است از روایاتی که بشارت داده‌اند امامت آن حضرت را، در اینجا به چند نمونه اشاره می‌گردد و تفصیل روایات را می‌توان در منابعی همچون «کمال الدین و تمام النعمة» از «شیخ صدوق رحمته الله» و کتاب «الغیبة» اثر «نعمانی رحمته الله» و کتاب «الغیبة» تألیف «شیخ طوسی رحمته الله» و «مکیال المکارم» اثر «محمد تقی اصفهانی» و «منتخب الاثر» اثر آیه الله صافی گلپایگانی - مدّ ظلّه - دنبال کرد.

اما پیشگویی معصومین علیهم السلام نسبت به امامت حضرت مهدی (عج)، که ذیلاً به سه نمونه از ناحیه پیامبر ﷺ و نمونه‌هایی از جانب حضرات معصومین علیهم السلام اشاره می‌گردد.

پیشگویی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم

۱- پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم خطاب به عبدالرحمن بن سمرة فرمودند:

«علی از من، و روح او روح من، و طینت او طینت من است، او برادر من و من برادر اویم، او همسر دخترم فاطمه - سیده زنان عالم از اول تا به آخر - است، و از او است دو امام امت من و دو سید جوانان اهل بهشت؛ یعنی حسن و حسین، و ۹ فرزند حسین، که تُهْم از آنان، قائم امت من است که زمین را از عدل و داد پر کند، پس از آن که پر از ظلم و جور شده باشد.»^(۱)

۲- «عبدالله بن عباس» می گوید: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:

«خداوند متعال نظری بر زمین نمود و مرا به عنوان «نبی» خود اختیار کرد، سپس نظری دیگر نمود و علی علیه السلام را به عنوان «امام» اختیار

۱- کمال الدین و تمام النعمة، شیخ صدوق (ره)، تحقیق علی اکبر غفاری، ج ۱، ص ۲۵۷، ح ۱ والغیبة، شیخ طوسی، ص ۹۵.

نمود، و مرا امر فرمود که او را برادر، ولی، وصی، خلیفه و وزیر خود قرار دهم، پس «علی» از من است و او است همسر دخترم و پدر دو سبطم: حسن و حسین. بدانید که خداوند، من و آنان را حجت‌هایی بر بندگان قرار داده و از صُلب حسین امامانی قرار داده که قائم به امر من خواهند بود و وصیت مرا حفظ می‌کنند، نُهْم از آنان «قائم» اهل بیت من و «مهدی» امت من است، و شبیه‌ترین مردم به من از نظر شمائل، گفتار و رفتار است، که بعد از غیبتی طولانی و حیرتی گمراه‌کننده، ظاهر شده، و امر الهی را اعلان و آشکار نموده و دین الهی را ظاهر می‌کند و با نصرت خدا و ملائکه‌اش، تأیید می‌شود و زمین را پس از آن که پر از ظلم و جور شده، پر از عدل و داد خواهد نمود.»^(۱)

۳- پیامبر گرامی اسلام فرمود:

«خوشا به حال آن که مهدی علیه السلام را ببیند و

۱- کمال الدین و تمام النعمة، شیخ صدوق، ج ۱، ص ۲۵۷، ح ۲.

خوشا حال آن که او را دوست بدارد و خوشا
حال کسی که امامت او را باور داشته باشد.»^(۱)

۴- امام علی علیه السلام فرمود:

«منتظر فرج [آل محمد] باشید و از رحمت
خدا ناامید نگردید به راستی که محبوب‌ترین
کارها نزد خداوند بزرگ، انتظار فرج است.»^(۲)

۵- در لوح فاطمه زهرا علیها السلام آمده است:

«... سپس به خاطر رحمت بر جهانیان سلسله
اوصیاء را به وجود فرزند امام حسن
عسکری علیه السلام تکمیل خواهم کرد؛ کسی که
کمال موسی و شکوه عیسی و صبر ایوب را
داراست...»^(۴)

۱- بحار الانوار، علامه مجلسی (ره)، ج ۵۲، ص ۳۰۹.

۲- همان، ص ۱۲۳.

۳- در روایت مذکور آمده که جابر انصاری گوید: در زمان رسول خدا (ص) برای
تهنیت ولادت امام حسین (ع) نزد حضرت فاطمه (س) رفتم. در دست ایشان
لوح (صفحه) سبز رنگی دیدم و در آن نوشته‌ای نورانی مانند آفتاب دیدم. گفتم،
این لوح چیست؟ فرمود: این لوح را خداوند به رسولش هدیه کرده و در آن اسم
پدر و شوهر و دو فرزندم و نامهای جانشینان فرزندانم ثبت شده. رسول خدا آن را
به من عطا فرموده تا بدان مسرور گردم.

۴- کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۱، باب ۲۸، ح ۱، ص ۵۶۹.

❁ معرفی آخرین امام از دیدگاه پیامبر (ص) و معصومین (ع) ❁

۶- امام حسن مجتبی علیه السلام در ضمن روایتی، پس از بیان برخی از مشکلات زمان بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

«خداوند در آخر الزمان مردی را برمی انگیزد...
و او را به وسیله فرشتگان خود پشتیبانی
می کند و یارانش را حفظ می کند... و او را بر
تمامی ساکنان زمین چیره می سازد... او زمین
را از عدالت و روشنایی و دلیل آشکار پر
می سازد... خوشا حال آن که روزگار او را ببیند
و سخن او را بشنود.»^(۱)

۷- امام حسین علیه السلام فرمود:

«... خداوند به وسیله او [امام مهدی علیه السلام] زمین را زنده می کند پس از آن که مرده باشد و به وسیله او آئین حق را بر تمامی دین ها پیروز گرداند هر چند مشرکان را خوش نیاید. برای او غیبتی است که گروهی در آن از دین باز می گردند و گروهی دیگر بر دین استوار می مانند... همانا آن که در غیبت او بر اذیتها

۱- احتجاج، طبرسی، ج ۲، ص ۷۰.

و تکذیب‌ها شکیبایی کند؛ مانند کسی است که
پیش روی رسول خدا صلی الله علیه و آله با شمشیر جهاد
کرده باشد.»^(۱)

۸- امام سجاد علیه السلام فرمود:

«کسی که در دوران غیبت قائم ما بر دوستی
ما ثابت قدم باشد خداوند پاداش هزار شهید از
شهدای بدر و احد به او عنایت فرماید.»^(۲)

۹- امام باقر علیه السلام فرمود:

«زمانی بر مردم می‌آید که امامشان غایب شود
پس خوشا حال آن‌ها که در آن زمان بر امر
[ولایت] ما ثابت بمانند...»^(۳)

۱۰- امام صادق علیه السلام فرمود:

«برای قائم علیه السلام دو غیبت است یکی از آنها
کوتاه مدت و دیگری بلند مدت است.»^(۴)

۱- کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۱، باب ۳۰، ح ۳، ص ۵۸۴.

۲- همان، ج ۱، باب ۳۱، ص ۵۹۲.

۳- همان، ج ۱، باب ۳۲، ح ۱۵، ص ۶۰۲.

۴- غیبت نعمانی، باب ۱۰، فصل ۴، ح ۵، ص ۱۷۶.

۱۱- امام کاظم علیه السلام فرمود:

«امام [مهدی علیه السلام] از دیدگان مردم پنهان می شود ولی یاد او از دل های مؤمنان فراموش نمی شود.»^(۱)

۱۲- امام رضا علیه السلام فرمود:

«وقتی [امام مهدی] قیام کند زمین به نور [وجود] او روشن گردد و آن بزرگوار، ترازوی عدالت را در میان مردم قرار دهد؛ پس کسی به دیگری ستم نخواهد کرد.»^(۲)

۱۳- امام جواد علیه السلام فرمود:

«قائم ما آن کسی است که [مردم] باید در زمان غیبت، انتظار ظهور او را داشته باشند و چون قیام کرد به فرمان او گردن نهند.»^(۳)

۱۴- امام هادی علیه السلام فرمود:

«امام پس از من فرزندم حسن و پس از او

۱- همان، باب ۳۴، ج ۶، ص ۵۲.

۲- همان، باب ۳۵، ج ۵، ص ۶۰.

۳- همان، باب ۳۶، ج ۱، ص ۷۰.

فرزندش «قائم» است آن که زمین را پر از عدل و داد کند چنان که پر از ستم و جور شده باشد.» (۱)

۱۵- امام حسن عسکری علیه السلام فرمود:

«سپاس خدای را که مرا از دنیا نبرد تا آن که جانشین مرا به من نشان داد. او از نظر آفرینش و اخلاق، شبیه‌ترین مردم به رسول خداست ...» (۲)

در پایان لازم است یادآور شویم احادیثی که حضرت مهدی را به عنوان آخرین حجت الهی معرفی می‌نمایند حدود صد و هشتاد و شش حدیث است که در منابع حدیثی ما موجود می‌باشند. (۳)

۱- همان، باب ۳۷، ح ۱۰، ص ۷۹.

۲- همان، باب ۳۷، ح ۷، ص ۱۱۸.

۳- دادگستر جهان، ابراهیم امینی، ص ۵۹.

ضرورت شناخت امام زمان (عج)

یکی از وظائف ما که شاید مهم‌ترین تکلیف باشد شناخت ولی و حجت پروردگار است با توجه به احادیث نورانی خاندان وحی در عصر غیبت امام زمان (عج)، که اهمیت معرفت آن عزیز سفر کرده را می‌رساند اختصاراً به این موضوع می‌پردازیم.

منظور از شناخت آن حضرت، شناخت شناسنامه‌ای نیست گرچه این قسم از شناخت نیز زیرمجموعه است، ولی آنچه مهم است شناخت صفات و آداب و ویژگی‌های آن امام است.

از آنجا که آن حضرت امامی است واجب‌الاطاعة و هر کسی که اطاعتش واجب است باید خصوصیات و صفات او مورد بررسی قرار گیرد تا با اشخاص دیگری که ممکن است مقام او را به دروغ ادعا کنند، اشتباه نگردد. پس باید او را مورد شناسایی کامل قرار داد و از آنجا که خداوند

متعال راه بندگی خود را به وسیله انبیاء و ائمه نشان داده است، و راه بندگی خالق متعال فقط با تسلیم و شناخت برگزیدگان الهی امکان پذیر است، و آنها باب الله می باشند، و اگر کسی بخواهد وارد خانه معرفت و بندگی خدا شود، باید صرفاً از این در وارد گردد لذا امام صادق علیه السلام در این راستا می فرمایند:

«الْأَوْصِيَاءُ هُمُ أَبْوَابُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الَّتِي يُؤْتَى

مِنْهَا وَلَوْلَاهُمْ مَا عَرَفَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ.»^(۱)

«اوصیای پیامبر صلی الله علیه و آله هستند که درهای خدای

عز و جل برای توجه به سوی او می باشند و

اگر آنها نبودند خدای عز و جل شناخته

نمی شد.»

و در حدیث نورانی دیگری نیز امام صادق علیه السلام

می فرمایند:

«به درستی که بهترین و واجب ترین فریضه ها

بر انسان شناخت پروردگار و اقرار به بندگی او

۱- اصول کافی، ج ۱، ص ۲۷۵، ح ۲.

است... و پس از آن شناخت فرستاده خداست و گواهی دادن به پیامبری او... و بعد از آن شناختن امامی است که به صفت و نامش در حال سختی و راحتی به او اقتداء می‌نمایی.»^(۱)

پس باید گفت که دینداری رکن اصلی اش «معرفت امام» است و اگر کسی امام را شناخت خدا و پیامبرش را شناخته و اگر شناخت در واقع حقیقت توحید و نبوت را هم نپذیرفته است و انسان بی‌دین از دنیا خواهد رفت. و از آنجا که امام زمان (عج) آخرین امام و عصا ره‌انبیاء و اوصیاء گذشته است و ایمان و کفر دایره مدار معرفت و انکار امام است و تقریب به سوی خدا فقط از راه معرفت اوست و معرفت و ولایت امام عصر (عج) منشأ همه خیرات و برکات است پس شناخت آن حضرت عقلاً و نقلاً لازم و واجب است.

۱- مکیال المکارم، سید محمد تقی موسوی اصفهانی، ج ۲، ص ۱۷۱.

آثار شناخت امام زمان (عج)

پس از بیان احتیاج انسان به حجت خدا و اصل ضرورت شناخت حضرت ولی عصر (عج) اینک می پردازیم به برخی از آثار و فوائد و ثمراتی که بر معرفت آن حضرت مترتب است، به نحو اختصار در اینجا به چهار نمونه ذیلاً اشاره می گردد.

۱- جلوگیری از انحرافات و گمراهی ها

تاریخ شهادت می دهد انسان هایی که امام خود را شناختند و دست در دست او قرار دادند و سرسپرده او امر و نواهی آنها شدند به خیر و سعادت نائل گشتند و کسانی که از امام نور فاصله گرفتند گرفتار امام نار شدند. لذا امام موسی بن جعفر علیه السلام می فرمایند:

«امام حجت بندگان است هر که او را رها کند،

گمراه می شود، و هر که همراه او باشد نجات

می یابد و رستگار می گردد.»^(۱)

۱- معجم احادیث امام مهدی، ج ۴، ص ۱۴۸.

و زرارہ از امام صادق علیہ السلام پرسید اگر در دوران غیبت ولی و حجت خدا قرار گرفتیم چه کنیم، حضرت او را توصیه می فرمایند همواره این دعا را قرائت کن:

«اللَّهُمَّ عَرَّفَنِي نَفْسَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسَكَ لَمْ أُعْرِفْ رَسُولَكَ

اللَّهُمَّ عَرَّفَنِي رَسُولَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي رَسُولَكَ لَمْ أُعْرِفْ حُجَّتَكَ

اللَّهُمَّ عَرَّفَنِي حُجَّتَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَلْتُ عَنْ دِينِي»

خدایا! خودت را به من بشناسان که اگر خودت را به من نشناسانی، رسولت را نخواهم شناخت. خدایا! رسولت را به من بشناسان وگرنه حجّتت را نخواهم شناخت. خدایا! حجّتت را به من بشناسان وگرنه از دین خود گمراه خواهم شد. (۱)

۱- مصباح الزائر، ص ۳۱۲ و کمال الدین، ج ۲، ص ۳۴۲.

۲- جلوگیری از بطلان عمل

ثمره دیگری که بر شناخت امام عصر (عج) می‌تواند مترتب باشد این است که عمل انسان از بین نمی‌رود. پر واضح است که قبولی اعمال درگرو پذیرفتن ولایت و منصب امامان معصوم علیهم‌السلام است.

امام باقر علیه‌السلام به زراره فرمود:

«اسلام بر پنج چیز بنا نهاده شده است: نماز، زکات، حج، روزه، ولایت.»

زراره می‌گوید عرض کردم کدام یک از آنها برتر است؟ امام فرمود:

«ولایت، زیرا کلید حاکم و راهنمای آنها است اگر مردی شب تا صبح به نماز و روزه خود را به روزه سپری کند و تمام ثروت خود را صدقه دهد و همه ساله به حج برود اما ولی خدا را

آثار شناخت امام زمان (عج)

شناخته باشد تا از او پیروی نماید، و تمام
کارهایش به راهنمایی او نباشد، هرگز نزد
خداوند اجر و ثوابی ندارد و از اهل ایمان
نخواهد بود.»^(۱)

۱- اصول کافی، کلینی (ره)، ج ۲، ص ۲۰۱.

۳ - رسیدن به حیات معنوی

وقتی انسان به وجود امام خویش عارف شد، به ماء معین دست پیدا کرده است و ثمره وصول به این عرفان رسیدن به حیات معنوی است، همانگونه که رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند:

«ای مردم هر کس بخواهد در زندگی همانند من باشد و همانند من از دنیا برود ولایت علی علیه السلام را بپذیرد و از امامان پس از او پیروی نماید.»^(۱)

نهایت آرزوی هر کس این است که مانند پیامبر صلی الله علیه و آله زندگی کند و مانند پیامبر صلی الله علیه و آله از دنیا برود. و به این آرزو وقتی می توان رسید طبق فرمایش نبی مکرم صلی الله علیه و آله که عارف به ولایت ائمه معصومین علیهم السلام شد.

۱ - مناقب آل ابی طالب، ج ۱، ص ۳۰۱.

۴- رهایی از مرگ جاهلیت

در روایات فراوانی که مورد پذیرش شیعه و اهل سنت است تصریح شده است که هر کس امام زمان خود را شناسد، به مرگ جاهلیت از دنیا می‌رود. که ذیلاً به دو نمونه اشاره می‌گردد.

امام باقر علیه السلام فرمود:

«هر کسی بمیرد و امامی نداشته باشد، مرگ او

مرگ جاهلیت است و هیچ کسی در این جهت

معذور نیست تا امام خود را بشناسد.»^(۱)

و منظور از مرگ جاهلیت این است که مانند افرادی که

پیش از اسلام، در حال شرک و کفر مردند، از دنیا

خواهد رفت.

۱- محاسن برفعی، ص ۱۵۵ و الثقات ابن حیان، ج ۷، ص ۴۹.

در همین راستا پیامبر ﷺ می فرمایند:

«مَنْ أَنْكَرَ الْقَائِمَ مِنْ وُلْدِي فِي زَمَانِ غَيْبَتِهِ

فَمَاتَ، فَقَدْ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً.»

«هر کس منکر قائم از فرزندانم شود در زمان

غیبتش و در همان حال بمیرد، قطعاً به مرگ

جاهلیت مرده است.»^(۱)

خداوندا، توفیق شناخت یوسف زهرا علیها السلام را به ما

عنایت بفرما.

۱. کمال الدین، ج ۲، ص ۴۱۲.

فصل دوم

وداع امام زمان (عج) با پدر

نهم ربیع الأول

اعمال نهم ربیع الأول

فرهنگ شادی در نهم ربیع الأول

ایام الله

دومین غدیر

فصل دوم

چونکه گل رفت و گلستان شد خراب
بوی گل را از که جوئیم از گلاب

وداع امام زمان (عج) با پدر

گلی که عطر و جودش از مدینه تا سامرا و از آن عصر تا
زمان حاضر را عطرآگین ساخته است. او که نامش، رمز
زیبایی و نیکویی و ذکرش الهامبخش دلهاست امام
حسن عسکری علیه السلام است، او گوهری درخشان در عمق
تاریخ است که در کوچه پس کوچه های غربت آلود
ولایت، نورافشانی می کند.

گل و جودش در بوستان رسالت و امامت شگفت و از
چشمه سار حکمت های لدنی سیراب گشت و با
تربیت های ملکوتی به ثمر نشست.

مدّت امامت آن حضرت حدود شش سال بیشتر نبود که این مدّت کوتاه با حکومت ۳ خلیفه جابر عباسی به نام‌های معتز، مهتدی و معتمد هم‌زمان بود.

«معتمد» خلیفه عباسی از محبوبیت و جایگاه اجتماعی امام عسکری علیه السلام کاملاً ناراحت و نگران بود و هنگامی که دانست با وجود همه محدودیت‌هایی که نسبت به آن امام روا داشته نه تنها از پایگاه مردمی آن حضرت نکاسته، بلکه بیش از پیش محبوب دل‌ها گردیده، بر نگرانی و وحشت خلیفه افزوده شد و سرانجام در صدد قتل آن حضرت برآمد و به شکل مرموزانه و مخفیانه، طبق نقل مشهور^(۱)، در اوّل ماه ربیع‌الاول (۲۶۰ هـ) حضرت را به وسیله زهر مسموم ساخت، امام علیه السلام همین که آن زهر را خورد، تمام بدن شریفش مسموم گشت و در بستر بیماری قرار گرفت و به درد شدیدی دچار گردید، و در روز جمعه ۸ ربیع‌الاول (سال ۲۶۰ هـ) در سن بیست و هشت سالگی آن گل نازنین پرپر گشت و در سوگ غمش

۱- تاریخ عصر غیبت، ص ۲۶۰. پورسید آقایی، آشوری، جباری، حکیم، چاپ اوّل.

نه تنها یادگار خود بقیة الله الاعظم (عج) بلکه تمام شهر سامرا و جهان تشیع را یکپارچه در طوفان فراغ غم خود گذاشت و اشک یتیمی را بر دامن یگانه فرزندش و همه محبان کویش جاری ساخت.

تمام ادارات دولتی شهر تعطیل شد، مردم به احترام امام بازارها را بستند و در شهر مشغول عزاداری شدند، گویی شهر «سامرا» به صحرای قیامت تبدیل شده بود. (۱)
«عثمان ابن سعید عمری» متصدی امر غسل، کفن و دفن حضرت شد (۲)

این سخن با اعتقاد شیعه به اینکه امام را باید امام بعدی غسل دهد، کفن کند و نماز بخواند، منافاتی ندارد، زیرا؛ اولاً: این امر مربوط به حالت عادی است، نه در شرائط سخت مورد تقیه،

ثانیاً: «عثمان ابن سعید عمری» به نیابت از حضرت ولی عصر (عج) عهده دار تجهیز پیکر مطهر امام عسکری علیه السلام شد.

۱- ارشاد مفید، ص ۳۸۳، (به نقل از: حیاة الامام العسکری ع)

۲- الغیبة، شیخ طوسی، ص ۲۱۶.

ثالثاً: ممکن است در همین شرائط بصورت مخفی حضرت مهدی (عج) به این امر مبادرت نموده باشد، لکن به جهت شرائط خفقان و تقیه به ظاهر «عثمان ابن سعید عمری» تصدی این امر را به عهده گرفته باشد. در هر حال «عبید الله بن خاقان» می گوید:

وقتی جنازه امام آماده دفن شد، خلیفه برادر خود: «ابو عیسی ابن متوکل، را فرستاد تا بر جنازه آن حضرت نماز بگذارد، هنگامی که جنازه را برای نماز بر روی زمین گذاشتند «ابو عیسی» نزدیک شد و صورت آن حضرت را باز کرد و جنازه آن حضرت را به علویان، عباسیان، قاضیان، نویسندگان و دیگر شاهدان، نشان داد و گفت: این ابو محمد عسکری است که به مرگ طبیعی در گذشته است و فلان و فلان از قضات و پزشکان و خدمتگزاران خلیفه نیز شهادت می دهند! بعد روی جنازه را پوشاند و بر او نماز خواند و فرمان داد که جنازه را برای دفن ببرند. (۱)

۱- تاریخ عصر غیبت، ص ۲۵۹، پورسید آقایی، جباری، عاشوری، حکیم، چاپ اول.

بنا به نقل «شیخ صدوق» قبل از اقامه این نماز، لحظاتی قبل، نمازی دیگر در درون منزل امام عسکری برپیکر پاک و شریفش اقامه گردید. (۱)

ابوالآذیان خدمتکار آن حضرت در این باره می گوید:
«امام حسن عسکری علیه السلام در آخرین روزهای عمر شریف خود، نامه هایی را به من داد و فرمود: اینها را به شهر مدائن برسان؛ پس از پانزده روز به سامراء بازخواهی گشت و از خانه من ناله و افغان خواهی شنید و [بدن] مرا در محل غسل خواهی دید. گفتم ای سرور من! چون چنین روی دهد، امام و جانشین شما که خواهد بود؟ فرمود: هر کس پاسخ نامه های مرا از تو بخواهد، امام پس از من خواهد بود. گفتم: نشانه دیگری بفرمایید! فرمود: کسی که بر من نماز بخواند، امام پس از من خواهد بود. گفتم: نشانه دیگری بفرمایید! فرمود: کسی که از آن چه در کیسه است خبر دهد، امام پس از من خواهد بود. [ولی] هیبت و

۱. کمال الدین و تمام النعمة، صدوق، ج ۲، ص ۴۷۵.

شکوه امام مانع از آن شد که پیرسم در آن کیسه چیست! نامه‌ها را به مدائن بردم و جواب آن‌ها را گرفتم و همان گونه که فرموده بود روز پانزدهم وارد سامرا شدم و در آن حال فریاد ناله و افغان از سرای آن حضرت شنیدم و [بدن] امام عسکری علیه السلام را در محل غسل یافتم. در آن حال جعفر، برادر آن حضرت را دیدم که بر در خانه امام ایستاده است و جمعی از شیعیان، وی را [در مرگ برادر] تسلیت و [بر امامتش] تبریک می‌گفتند!! با خود گفتم: اگر این [جعفر] امام است که امامت، تباه می‌شود؛ زیرا او را می‌شناختم که اهل شراب و قماربازی و تارزنی است! [ولی چون در پی نشانه‌ها بودم] پیش رفتم و [مانند دیگران] تبریک و تسلیت گفتم ولی او درباره هیچ چیز [از جمله جواب نامه‌ها] از من سؤالی نکرد. در آن حال عقید [یکی از خدمتکاران] از خانه بیرون آمد و [خطاب به جعفر] گفت: ای سرور من، برادرت [امام عسکری علیه السلام] کفن شده است، برخیز و بر او نماز گزار!! من به همراه جعفر و جمعی از شیعیان داخل خانه شدم و امام

یازدهم علیه السلام را کفن شده بر تابوت دیدم. جعفر پیش رفت تا بر برادرش نماز گزارد ولی چون خواست تکبیر بگوید کودکی گندم‌گون با گیسوانی مجعد و دندان‌های پیوسته بیرون آمد و لباس جعفر را گرفت و گفت: ای عمو! عقب برو که من به نماز گزاردن بر پدرم سزواترم! پس جعفر با چهره‌ای رنگ پریده و زرد، عقب رفت! آن کودک پیش آمد و بر بدن امام علیه السلام نماز گزارد. پس از آن [به من] فرمود: جواب نامه‌هایی را که به همراه داری به من بده! نامه‌ها را به او دادم. و با خود گفتم این دو نشانه [از نشانه‌های امامت این کودک است] و جریان کیسه، باقی مانده است. نزد جعفر رفتم و او را دیدم که آه می‌کشید! یکی از شیعیان از او پرسید این کودک کیست؟ جعفر گفت: به خدا سوگند هرگز او را ندیده و نمی‌شناسم.

ابوالادیان ادامه می‌دهد؛ ما نشسته بودیم که گروهی از اهل قم آمدند و از امام حسن عسکری علیه السلام سراغ گرفتند و چون از شهادت آن حضرت با خبر شدند گفتند: به چه

کسی تسلیت بگوییم؟ مردم به جعفر اشاره کردند، آنها به او سلام کردند و تبریک و تسلیت گفتند. سپس خطاب به جعفر گفتند همراه ما نامه‌ها و اموالی است. بگو نامه‌ها از کیست؟ و اموال چقدر است؟!

جعفر بر آشفت و از جابر خواست و گفت: آیا از ما علم غیب می‌خواهید؟! در این حال خدمتکار امام عسکری علیه السلام از اندرون بیرون آمد و گفت: نامه‌های فلانی و فلانی همراه شما است و نام و نشانی صاحبان نامه‌ها را بیان کرد و بیان کرد کیسه‌ای با شما است که در آن هزار دینار است که نقش ده دینار آن محو شده است! آنها نامه‌ها و اموال را به او دادند و گفتند: آنکه تو را برای گرفتن اینها فرستاده همو امام است... (۱)

۱- کمال الدین، شیخ صدوق، ج ۲، باب ۴۳، ح ۲۵، ص ۲۲۳.

نهم ربیع الأول

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مِيثَاقَ اللَّهِ الَّذِي أَخَذَهُ وَوَكَّدَهُ»

سلام بر تو ای پیمان الهی که وفای به آن را خداوند از مردم

گرفته و آن را استوار و محکم گردانده است. (۱)

نهم ربیع الاول عید امامت و ولایت و روز شادمانی

شیعه است.

آری ...

نهم ربیع الاول در امتداد غدیر و به تعبیری والاتر خود

غدیری دیگر است.

نهم ربیع الاول روز امامت، روز انتظار، روز ولایت،

روز بیعت و پیمان دوباره با امام زمان (عج) است.

نهم ربیع الاول روز تجلی حاکمیت مستضعفان بر

جهان و روز نوید دهنده شکست و زبونی نمرودیان و

فراعنه تاریخ است، روزی است که پیام رسان بهار

۱- احتجاج، ج ۲، ص ۴۹۲ و بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۹۲ و مفاتیح (زیارت آل یاسین).

ظهوری را نوید می دهد که گلهای بهار زندگی همچون عدل، قسط، حجت، عشق، صفا، صمیمیت، گذشت و ایثار، صبر و مقاومت در آن می شکفد.

بیاییم همه با هم این روز بزرگ را گرامی بداریم و با بیعتی دوباره با امام خویش - ارادت و تعهد و میثاق و التزام عملی خویش را به او اعلام نماییم.

به راستی نهم ربیع! اقیانوسی از باور و بصیرت است، در کویر حیرت و ضلالت تا کام جانهای عطشان از آن سیراب گردد.

نهم ربیع یک کتاب مبین است.

نهم ربیع: مدرکی برای تداوم خط «غدیر» در جلوه خورشید پس ابر است.

نهم ربیع: برای تشنگان چشمه زلال هدایت است، و برای ره گم کردگان، صراطی است که به سنت پیامبر صلی الله علیه و آله منتهی می گردد.

نهم ربیع: عید امامت و ولایت است.

نهم ربیع: یادآور روز اکمال دین و اتمام نعمت است.

نهم ربیع: برنامه‌ای الهی برای استمرار غدیر در آئینه
«امامت» است.

پس عاشورا با غدیر پیوند دارد و نهم ربیع با هر دوی
آن، اگر امت نهم ربیع‌ها را پاس بدارند، سقیفه‌های ظالمانه
و عاشوراهاى مظلومیت و کربلاهای خون و شهادت
تکرار نمی‌شود و خورشید ولایت در محاق خلافت قرار
نمی‌گیرد.

امت بی امام رمه بی چوپان است و گله بی شبان و راه
بی علامت، شب بی چراغ، کشتی بی ناخدا، دشت
بی چشمه، قنات خشکیده ...

در جهان معاصر رهشناس‌تر از «مولود نیمه شعبان»
کیست؟

صالح‌تر از مصلح کُل چه کسی است؟

مهدی (عج) برگزیده محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و ائمه قبل از خود
نیست، بلکه منتخب خداست و پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و سائر ائمه
ابلاغ‌گر پیام الهی نسبت به امامت او می‌باشند.

نهم ربیع حاصل بذر غدیر است.
نهم ربیع نشان دادن خورشید به گرفتاران ظلمت‌ها
است.

نهم ربیع مصداق اکمال دین و اتمام نعمت است.
نهم ربیع عید الله الاکبر است، عید آل محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، عید
هواداران حق و وفاداران به پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و علی عَلَيْهِ السَّلَام.

اعمال نهم ربیع الأول

با فرارسیدن نهم ربیع الاول یک بار دیگر دلها با فضای عطرآگین بهار امامت صفای دیگری یافته است، بهاری که می تواند در فکر و روح و جسم آدمی انقلابی بپا کند فضای پاک و دلنواز این ایام هر موجودی را سرشار و سرمست می نماید. گویی بوی بهشت می آید چرا که نسیم بهاری یاد یار را نوید می دهد. بدیهی است که حوادث ایام می تواند در ساختار بشریت تأثیر خاصی ایجاد نماید.

آری نهم ربیع الاول یادآور گلوآژه های «انتظار»، «ظهور»، «فَرَج»، «حکومت جهانی»، «قسط و عدل»، «دیدار» و «مهدی» است.

همانگونه که هر روز عظیمی در اسلام دارای آداب و اعمال خاصی است، این روز بزرگ نیز برای خود آدابی دارد که ذیلاً به بیان آن می پردازیم.

مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمته الله در مفاتیح الجنان در این باره می فرمایند:

روز نهم ربیع الاول روز عید بزرگی است و از برای آن شرح بزرگی است که در جای خود ذکر شده است.

روایتی نقل شده که هر که در این روز چیزی انفاق کند گناهانش آمرزیده شود.

و مستحب است در این روز:

اطعام برادران مؤمن

خشنود گرداندن مؤمنین

توسعه دادن در نفقه

پوشیدن جامه های نیکو

شکر و عبادت حق تعالی.

این روز، روز برطرف شدن غمها است و روز بسیار

شریفی است و چون روز هشتم ماه، وفات امام حسن

عسکری علیه السلام بوده است این روز، روز اول امامت

حضرت صاحب الزمان ارواح العالمین فداه و سبب مزید

شرافتش خواهد بود. (۱)

۱- کلیات مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی (ره) فصل نهم، ماه ربیع الاول.

فرهنگ شادی در نهم ربیع الأول

اصولاً روزهایی که مصادف است با اعیاد اسلامی مانند نهم ربیع باید در این ایام به اطاعت خداوند و پرهیز از گناه و معصیت بیشتر توجه نمود. و به احیای ارزش های اسلامی و تحول معنوی پرداخت. لازمه محبت و دوستی اهل بیت علیهم السلام و شیعه بودن این است که در تمام ابعاد زندگی پیرو معصومین علیهم السلام بوده باشیم.

حضرت علی علیه السلام می فرمایند: توجه کنید به اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و در راه آنها حرکت کنید و پیروی کنید آثارشان را؛ چرا که آنها شما را از راه هدایت خارج نمی سازند و در پستی قرار نمی دهند. ^(۱)

از آنجا که نهم ربیع الأول به عنوان روز شادی و عید جهان تشیع مطرح است همانگونه که در روایات به این

۱- میزان الحکمه، ری شهری، ج ۱، ص ۱۹۲، و شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۷، ص ۷۶.

امر اشاره شده است^(۱) چه نیکوست (علاوه بر اعمالی که خاص نهم ربیع الأول مطرح است که در قبل اشاره شد) سیری داشته باشیم به سیره معصومین علیهم السلام که در روزهای شادی و سرور خصوصاً عید غدیر داشته‌اند. و همه آن اعمال نیک را الگوی خود قرار داده و در دومین غدیر عامل به آنها باشیم.

ذیلاً به گوشه‌هایی از سیره معصومین علیهم السلام در روزهای شادی و سرور اشاره می‌نماییم.

۱- تکبیر و تهلیل گفتن

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود:

«زینوا اعیادکم بالتکبیر»^(۲)

«اعیادتان را به الله اکبر گفتن زینت کنید».

۱- سیاه پوشی در سوگ ائمه (ع)، علی ابو حسن مندره، ص ۲۷۰، و بخار الانوار، ج

۳۱، ص ۱۲۶، و مستدرک، ج ۳، ص ۲۲۶.

۲- میزان الحکمه، ج ۷، ص ۱۲۳.

خود آن حضرت، هنگامی که از خانه به سمت مصلی بیرون می‌رفت از منزل تا مصلی با صدای بلند «الله اکبر ولا اله الا الله» می‌فرمود. (۱)

۲- پوشیدن لباس پاکیزه

از بعضی از روایات استفاده می‌شود که ائمه معصومین علیهم‌السلام در زمان‌های خاصی چون عید غدیر و بعضی از اعیاد اسلامی، در لباس و پوشش خود تغییری ایجاد می‌کردند و لباس شادی بر تن می‌نمودند.

امام صادق علیه‌السلام فرمود:

«لازم است شخص مؤمن در روز غدیر،

پاکیزه‌ترین و مناسب‌ترین لباس خود را

بپوشد.» (۲)

۱- همان.

۲- المراقبات، میرزا جواد آقا تبریزی، ص ۲۱۷، و بحار الأنوار، ج ۹۵، ص ۳۰۱.

امام رضا علیه السلام درباره روز عید غدیر فرمود:
«یوم لبس الثیاب و نزع السواد» (۱)

«این روز، روز کندن لباس سیاه و پوشیدن
لباس مناسب است».

این شیوه درباره نهم ربیع - چنان که گذشت - نیز نقل
شده است.

۳ - تبسم و لبخند

امام رضا علیه السلام فرمود:

«روز غدیر، روز تبسم بر مؤمنین است، کسی
که در این روز به روی برادر مؤمن، تبسم کند،
خداوند در روز قیامت نظر رحمت بر او
می افکند» (۲).

۱ - بحار الانوار، ج ۹۸، ص ۲۵۴.

۲ - المراقبات، ص ۲۵۷.

۴- تبریک و تهنیت گفتن

تبریک و تهنیت گرفتن از برجسته‌ترین آداب هر عیدی است. و در اسلام نیز سنت تبریک و تهنیت در مناسبت‌هایی مانند عید غدیر و نهم ربیع الأول جایگاه ویژه‌ای دارد.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر تبریک گفتن در اعیاد، تأکید می‌ورزید و به مردم می‌فرمود:

«هَنْئُونِي هَنْئُونِي؛ مرا تبریک بگویند! مرا تبریک بگویند»^(۱)

۵- شادی کردن

علی علیه السلام فرمود:

«وَأَظْهِرُوا السَّرُورَ فِي مُلَاقَاتِكُمْ»

«در برخوردهایتان، شادی را آشکار کنید»^(۲)

۱- الغدير، ج ۱، ص ۲۷۴.

۲- الغدير، ج ۱، ص ۲۸۷.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«روز غدیر، روز خوشحالی و شادی است»^(۱).

۶- نماز

از اعمال اعیاد اسلامی، «نماز و عبادت» است؛ در روز جمعه نماز جمعه و در عید فطر و قربان، نماز مخصوص عید و در عید غدیر نماز مخصوص سفارش شده است.^(۲) و چه نیکوست که در روز نهم ربیع، نماز مخصوص امام زمان (عج) خوانده شود.

۷- عطر زدن

از جمله سنت‌های پسندیده که همیشه مطلوب است، خصوصاً در ایام عید و شادی، «عطر زدن» است. امام صادق علیه السلام فرمود:

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُنْفِقُ فِي الطَّيِّبِ أَكْثَرَ

مِمَّا يُنْفِقُ فِي الطَّعَامِ»^(۳)

۱- همان، ص ۲۸۴.

۲- مفاتیح الجنان.

۳- وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۴۴۳.

«پیامبر ﷺ برای عطر بیش از طعام، بهاء می داد و بیشتر پولش را خرج آن می کرد».

امام صادق علیه السلام فرمود:

«تَطَيَّبْ بِأَطْيَبِ طَيْبِكَ»^(۱)

«با خوشبوترین و بهترین عطرها، خود را معطر کن».

«ام سلمه» می گوید: در شب عروسی حضرت زهرا علیها السلام به فاطمه علیها السلام عرض کردم آیا نزد شما بوی خوشی یافت می شود که برای خود ذخیره کرده باشی؟ حضرت فرمود: آری، سپس شیشه عطری را آورد و مقداری از آن را به کف دستم ریخت، آن چنان بوی خوشی داشت که هرگز نظیرش را نیافته بودم.^(۲)

۱- بحار الانوار، ج ۵۶، ص ۱۰.
۲- بیت الاحزان، شیخ عباس قمی، ص ۵۸، ترجمه محمد محمدی اشتهاردی (چاپ انتشارات ناصر).

۸- اطعام طعام

«فیاض بن محمد طوسی» می‌گوید: در یکی از سالها روز عید غدیر به حضور امام رضا علیه السلام شرفیاب شدم، دیدم گروهی در خدمت حضرت هستند، حضرت آنان را برای افطار در خانه‌اش نگهداشت و به خانه‌های آنان نیز طعام، لباس، انگشتر و کفش فرستاد. (۱)

«مرحوم علامه مجلسی» می‌نویسد: در یکی از سالها که روز عید غدیر مصادف شده بود با روز جمعه، علی علیه السلام بعد از نماز جمعه با فرزندان و گروهی از شیعیانش به منزل امام حسن علیه السلام جهت اطعامی که حضرت بدین مناسبت برایشان تدارک دیده بود، رفتند. (۲)

۱- بحار الانوار، ج ۹۴، ص ۱۱۲، حدیث ۸.

۲- همان، ج ۹۴، ص ۱۱۸.

۹- انفاق و کمک به فقراء

یکی از برنامه‌های اعیاد اسلامی، کمک و دستگیری از فقراء و نیازمندان است؛ مثلاً در عید فطر، با زکات فطره و در عید قربان، با دادن گوشت قربانی و در سایر اعیاد نیز با صدقات انجام می‌شود.

علی علیه السلام فرمود:

«وَأَدُّوْا فِطْرَتَكُمْ فَإِنَّهَا سُنَّةُ نَبِيِّكُمْ وَفَرِيضَةٌ
وَاجِبَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ» (۱)

«زکات فطره خود را بپردازید زیرا زکات فطره
سنت پیامبر و فریضه واجب الهی است».

۱۰- زینت کردن

«عَلَامَةُ طِبَاطِبَائِي عليه السلام» در ذیل آیه ﴿... خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ
كُلِّ مَسْجِدٍ...﴾ (۲) می‌فرماید:

۱- وسائل الشیعه، سی جلدی، ج ۵، ص ۱۳۸.

۲- زینت خود را در هر نمازی بگیرید.

زینت برای مسجد، زینت و زیبایی است که به هنگام حضور در مسجد مناسب است انجام شود که به طور طبیعی ابتداء برای نماز و طواف است. و از اطلاق آیه استفاده می‌شود که در تمام نمازهای عید و جماعت‌های یومیه و سایر عبادات، مناسب و مطلوب است» (۱)

۱۱ - تغییر ذائقه و تنوع

یکی از نمونه‌های مظاهر شادی معصومان علیهم‌السلام ایجاد تنوع در غذا و میوه است. از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نقل شده که فرمودند:

«إِطْرَفُوا أَهَالِيكُمْ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ بِشَيْءٍ مِنْ الْفَاكِهَةِ وَاللَّحْمِ حَتَّى يَفْرَحُوا بِالْجُمُعَةِ» (۲)

«برای خانواده‌هایتان در هر جمعه مقداری میوه و گوشت خریداری نمایید تا با خوردن میوه و غذاهای خوشمزه در روز جمعه خوشحال شوند».

۱- المیزان، ج ۸، ص ۷۸، ذیل آیه ۳۱ از سوره اعراف.

۲- سفینه البحار، ج ۱، ماده جمع.

۱۲ - صلہ دادن

از سنت‌های معصومان در ایام شادی و سرور صلہ و هدیه دادن است. در حالات حضرت موسی ابن جعفر علیه السلام آمده است: روز عیدی که مردم به دیدن آن حضرت آمده و هدایایی آورده بودند، آخرین نفر آنها پیرمرد فقیری بود که پیش آمد و عرض کرد: من هدیه‌ای ندارم جز بیست شعر که جدم در مدح جدت گفته است. پس آن اشعار را خواند، حضرت فرمود:

«هدیه تو را قبول کردم». سپس تمام هدایایی

که برای او آورده بودند، به آن پیرمرد بخشید. (۱)

۱۳ - ولیمه

یکی از سنت‌های اسلامی در شادی‌ها، «سنت ولیمه»

است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:

لَا وَلِيمَةَ إِلَّا فِي خَمْسٍ، فِي عُرْسٍ أَوْ خُرْسٍ أَوْ

عِذَارٍ أَوْ وَكَارٍ أَوْ رِكَازٍ. (۲)

۱ - منتهی الامال، ج ۲، ص ۳۴.

۲ - وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۶۵، حدیث ۵.

«ولیمه و اطعام در پنج مورد بیشتر تأکید شده است: ۱- عروسی. ۲- هنگام تولد نوزاد. ۳- ختنه اولاد. ۴- موقع خرید خانه. ۵- در مراجعت از زیارت خانه خدا».

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله هنگام تزویج میمونه دختر حارث، ولیمه داد. (۱) حضرت علی علیه السلام برای حضرت زهرا علیها السلام مهاجرین و انصار را دعوت کرد، و آنها را طعام و ولیمه داد. (۲)

۱۴- توسعه زندگی

علی علیه السلام روز عید غدیر، خطاب به افرادی که در مسجد کوفه حاضر بودند، فرمود:

«خدا شما را رحمت کند! به خانه‌هایتان بروید و خانواده‌های خود را شاد بنمایید».

امام رضا علیه السلام فرمود:

«خداوند کسی را که روز عید غدیر، بر عیال

۱- همان، ج ۲، ص ۶۵.

۲- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۹۵.

خود توسعه دهد، رحمت می‌کند و او را از آتش
دوزخ دور می‌گرداند»^(۱).

۱۵- همایش

گردهمایی یکی از اعمال و آداب روزهای عید است.
علی علیه السلام فرمود:

«وَاجْتَمِعُوا يَجْمَعُ اللَّهُ شَمْلَكُمْ»؛

«در روز عید غدیر گردهم آید تا خداوند
امورتان را از نابسامانی و پراکندگی برهاند»^(۲).

۱۶- هدیه دادن

یکی از سنت‌های نیکو در اعیاد اسلامی هدیه دادن
است.

امام رضا علیه السلام فرمود:

«أَفْضَلُ عَلَيَّ إِخْوَانِكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ» در این

روز «عید غدیر» بر برادرانت بخشش کن^(۳).

۱- سید ابن طاووس، اقبال، ص ۷۵.

۲- الغدير، ج ۱، ص ۲۸۴.

۳- الغدير، ج ۱، ص ۲۸۷.

۱۷- نیکی و احسان

احسان و نیکی یکی دیگر از آداب اعیاد اسلامی است.

علی علیه السلام فرمود:

«به یکدیگر نیکی کنید که خداوند الفت میان

شما را پایدار سازد و نیکی در این روز موجب

افزایش مال و عمر می شود.»

امام صادق علیه السلام فرمود:

«وَ أَكْثَرُ بِرِّهِمْ» در روز غدیر به برادران

ایمانی ات بسیار نیکی کن. (۱)

۱۸- دید و بازدید

دید و بازدید یکی از آداب روزهای عید و روزهای

شادی است، این سنت مردم را شاداب تر و نام و یاد عید را

در دل و ذهن شان ریشه دارتر می کند و در روایات مورد

توجه قرار گرفته است. (۲)

۱- المراقبات، ص ۲۵۶.

۲- المراقبات، ص ۲۵۷، ویژه نامه غدیر، مجله کوثر، ۱۳۷۶/۲.

ایام الله

همان گونه که همه اماکن متعلق به خالق متعال است، مسلماً همه روزها، نیز متعلق به خداوند می باشند.

همچنان که نقطه خاصی در روی کره زمین به نام «بیت الله» نامیده شده است، روزهایی نیز وجود دارد که به «ایام الله» نام گذاری شده اند، اماکن و یا روزهایی که به خداوند نسبت داده شده اند دارای ویژگی خاصی بوده اند. «ایام الله» به معنای روزهای خدا است که در قرآن کریم دو مرتبه به آن اشاره شده است:

الف. ﴿در حقیقت موسی را با آیات خود فرستادیم، که قوم خود را از تاریکی ها به سوی روشنایی بیرون آور، و روزهای خدا را به آنان یادآوری کن که قطعاً در این [تذکر] برای هر شکیبای سپاسگذاری عبرت ها است﴾^(۱)

ب. ﴿به کسانی که ایمان آورده اند، بگو تا از کسانی که به روزهای [پیروزی] خدا امید ندارند در گذرند، تا [خدا]

۱- سوره ابراهیم، آیه ۵.

هر گروهی را به آنچه مرتکب می شده‌اند به مجازات رساند^(۱)

دیدگاه‌های مختلفی راجع به یوم الله وجود دارد. برخی گفته‌اند: اشاره به روزهای پیروزی پیامبران پیشین و امت‌های راستین آنان و روزهایی است که انواع نعمت‌های الهی بر اثر شایستگی‌ها شامل حال آنها است. برخی گفته‌اند: اشاره به روزهایی است که خداوند اقوام سرکش را به زنجیر عذاب می کشید و طاغوت‌ها را با یک فرمان درو می کرد!

گروهی اشاره به هر دو قسمت فوق نموده‌اند؛^(۲) همانگونه قبلاً اشاره شد اصولاً نمی توان این تعبیر گویا و رسا را محدود ساخت، ایام الله تمام روزهایی است که دارای عظمتی در تاریخ زندگی بشر است، و روز نهم ربیع الاول نیز یکی از آن روزهاست که امامت و ولایت آخرین حجت الهی در پهنه تاریخ در این روز

۱- سوره جاثیه، آیه ۱۴.

۲- تفسیر نمونه، ج ۱۰، ص ۲۷۱.

ایام الله

درخشش خاصی دارد. همانگونه که در روایات از روز قیام آن حضرت به «ایام الله» یاد شده است.

امام باقر علیه السلام می فرماید:

«ایام الله ثلاثة، يوم يقوم القائم و يوم الكره و

يوم القيامة»^(۱)

ایام الله سه روز است، روزی که حضرت قائم

قیام خواهد کرد و روز بازگشت برخی مردگان

و روز رستاخیز.

۱- الخصال، ص ۱۰۸، ح ۷۵، و معانی الاخبار، ص ۳۶۵، ح ۱.

دومین غدیر

در عظمت نهم ربیع الأول همین بس که در روایات به عنوان دومین غدیر از آن یاد شده است، در روایتی حضرت علی علیه السلام به خدیفه می فرمایند برای این روز هفتاد و دو نام است. که به برخی از آنها ذیلاً اشاره می گردد.

۱- هذا الغدير الثاني

غدیر دوم؛

۲- ويوم البركة

روز برکت؛

۳- وعيد الله الاكبر

عید عظیم؛

۴- ويوم يُستجاب الدعوات

روزی که ادعیه مورد استجابت واقع می شود.

۵- ويوم نفي الهموم

روزی که غم ها بر طرف می شود.

۶- ويوم الفرح الشيعة

روز شادی شیعه؛

- ۷- و يوم الفطر الثاني
روز عيد فطر دوّم؛
- ۸- و عيد اهل البيت عليهم السلام؛
روز عيد اهل بيت عليهم السلام؛
- ۹- يوم قبل الله اعمال الشيعة
روزی که اعمال شیعه مورد قبول واقع می گردد.
- ۱۰- و يوم تقديم الصدقة
روز صدقه دادن؛
- ۱۱- و يوم هدم الظلالة
روز از بین رفتن گمراهی ها؛
- ۱۲- و يوم المباهلة
روز مباهله؛
- ۱۳- و يوم المفاخرة
روز افتخار
- ۱۴- و يوم قبول الاعمال
روز قبولی اعمال؛
- ۱۵- و يوم الشكر
روز شکر گزاری؛
- ۱۶- و يوم نصرة المظلوم
روز پیروزی مظلوم؛

۱۷ - و یوم الزیارة

روز دیدار؛

۱۸ - و یوم العبادة

روز عبادت؛

۱۹ - و یوم الموعظة

روز پند و موعظه؛

۲۰ - و یوم الإسلام

روز اسلام؛^(۱)

در اینجا جهت اختصار به بعضی از فرازهای روایت اکتفا نمودیم و به گفته برخی از اساتید فن و محققین به نظر می‌رسد روایت فوق گرچه از نظر سند و دلالت برخی فقره‌ها، جداً مورد اشکال باشد، اما بعید نیست اصل آن در عظمت و اهمیت نهم ربیع الاول به عنوان سالروز آغاز امامت امام زمان (عج) بوده که متأسفانه دست جعل بر آن چیزهایی را افزوده است.^(۲)

۱ - بحار الانوار، مجلسی، ج ۹۵، ص ۲۵۳، چاپ بیروت.

۲ - فصلنامه انتظار، ج ۱۱ و ۱۲، ص ۱۸، بیعتی تا همیشه، استاد پورسید آقایی.

فصل سوم

آشتی با امام زمان (عج)

تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج)

راهکارهای تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج)

تصویری از دولت حق

فصل سوم

آشتی با امام زمان (عج)

شاید بعضی از دوستان بپرسند مگر ما با امام زمان (عج)

قهر هستیم که در پی آشتی با آن حضرت باشیم؟

آنچه ما در این گفتار در پی آن هستیم این است که

می شود با امام زمان (عج) خود قهر بود و اهل کار خیر هم

بود، مانند انسانی که همه کارهای خوب و نیک را انجام

می دهد ولی با پدر و مادر خویش ارتباطی نداشته باشد و

از آنها غافل باشد.

والدین معمولی و دنیایی ما هر چند که کارهای ما

زشت و ناپسند باشند، باز هم ما را پناه می دهند و از

حمایت های مادی و معنوی خود ما را محروم نمی سازند.

حال امامی که خلیفه خداست، و مظهر الهی در کره خاکی

و معدن رحمت^(۱) و نهایت بردباری^(۲) و ریشه کرم،
امامی که خداوند همه غم‌ها را به وسیله او برطرف می‌کند
و همه سختی‌ها را به وسیله او آسان می‌کند، و شیوه او
احسان و نیکی است و راه و رسم او کرم و بزرگواری است
و اوست که اصل و ریشه همه کمالات و خوبی‌ها است. آیا
سزا است که با چنین پدر مهربانی قهر باشیم؟
به قول باباطاهر:

چه خوش بی مهربانی از دو سربسی

که یک سر مهربانی درد سربسی

روز مبارک نهم ربیع بهانه‌ای است که باید زمزمه‌های

آشتی با امام زمان (عج) را سرداد و به درگاه او عرضه داشت

ای امام عزیز! مهدی جان!

ای مهربان‌تر از مادر! ای معدن کرم و رحمت!

دیر فهمی و غفلت ما را ببخش

و ما را حلال کن،

۱- زیارت جامعه، مفاتیح الجنان.

۲- همان.

تو از دل همه ما آگاهی
و خوب می دانی که گناهان و
بی توجهی ها و جفاهای ما از سر دشمنی و لجاجت با تو
و از روی قصد و عمد نبوده است،
بلکه از سر نا آگاهی و غفلت بوده،
به خدا قسم که هیچ کس از
ما دوست نداریم،
قلب مبارک تو را به درد بیاوریم و
بشکنیم و خاطر عزیزت را آزرده سازیم
تو خود به فریاد ما برس
و این فرزندان ضعیف و ناتوانت
را کمک کن، کمک کن، که به عشق تو
دل های مرده و بی فروغ ما
زنده و نورانی گردد.
تو محبوب ترین خلق نزد خدائی،
از او بخواه
که دل های ما را

به یادش زنده کند و به عشق تو سرمست.

هرچند غرق بحر گناهم ز صد جهت

گر تو شفاعتم بکنی ز اهل رحمت^(۱)

ای امام رئوف!

از خدا بخواه تا مادامی که زنده‌ام

مرادر ولایت و دوستی و دین شما

ثابت بدارد،

و مرا موفق به اطاعت از شما

و بهره‌مند از شفاعت شما گرداند.

و از بهترین دوستداران شما قرار دهد و از جمله کسانی که

در پی آثار شما رفتند و راه شما را پیمودند و به هدایت

شما هدایت و رهبری شدند و در گروه شما محشور شدند

قرار دهد... چقدر نام‌های شما شیرین است و جان‌های

شما گرامی است.^(۲)

۱- شوق مهدی، فیض کاشانی، ص ۱۴۶.

۲- مفاتیح الجنان، زیارت جامعه کبیره.

تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج)

«اللَّهُمَّ إِنِّي أجدُّدُ لَهُ فِي صَبِيحَةِ يَوْمِي هَذَا وَمَا عِشْتُ مِنْ أَيَّامِي
عَهْدًا وَعَقْدًا وَبَيْعَةً لَهُ فِي عُنُقِي لَا أَحْوَلُ عَنْهَا وَلَا أَرْوُلُ أَبَدًا»^(۱)

بار خدایا من در بامداد این روز و تمام دوران زندگی، عهد و
پیمان و بیعتی را که از آن حضرت برگردن دارم با او تجدید
می‌کنم، هرگز از آن عهد و بیعت برنگردم و بر آن پایدار بمانم.

آری با فرارسیدن نهم ربیع الاول گلوازهایی همچون
«ولایت و امامت»، «انتظار»، «ظهور»، «فَرَج»، «حکومت
جهانی»، «قسط و عدل»، «دیدار» و «مهدی» می‌شگفت. و از
آنجا که نهم ربیع الاول عید منتظران و مستضعفان و
شکست سلطه‌های جباران است چونکه در این روز
منجی عالم بشریت، قطب عالم امکان، سگاندار کشتی
امامت و ولایت شده‌اند.

چه نیکوست که در این روز خجسته، عاشقان مهدوی
با امام زمان (عج) خود، تجدید پیمان کرده و بر مفاد عهد و

۱- مفاتیح الجنان، دعای عهد.

پیمان خود برای زنده نگهداشتن قصد یاری آن جان جهان، نیت خود را به زبان آورند و با خدای خود عهد و پیمان ببندند که هیچ‌گاه از نیت خویش غافل نشوند، چه با ارزش است که در این روز خجسته عهد و پیمان ببندیم در وظائف خود در قبال آن جناب کوتاهی نکنیم و با آن حضرت در روز امامت و ولایتش بیعتی دوباره داشته باشیم و قصد قلبی نماییم بر اطاعتش که اطاعت او اطاعت خدا است.

و عهد با او عهد با خداست چنانچه رئیس مذهب، صادق آل محمد علیهم السلام فرمود:

«مَنْ دَانَ بَوْلَايَةِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْاِئِمَّةِ مِنْ

بَعْدِهِ فَهُوَ الْعَهْدُ عِنْدَ اللَّهِ»^(۱)

همانا عهد در نزد خداوند، پذیرش ولایت امیر

مؤمنان علیهم السلام و امامان بعد از اوست.

و در روایتی دیگر حضرت صادق علیه السلام می‌فرمایند:

«نَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ فَمَنْ وَفَى بَعَهْدِنَا فَقَدْ وَفَى بَعَهْدِ

۱ - تفسیر نور الثقلین، ج ۳، ص ۳۶۲.

اللّٰهُ وَمَنْ خَفَرَهَا فَقَدْ خَفَرَا ذِمَّةَ اللّٰهِ وَعَهْدَهُ» (۱)

ما همان پیمان و عهد خدائیم، هر کس به عهد ما وفا کند به عهد الله وفا کرده است و هر کس با ما پیمان بشکند، با خداوند پیمان شکسته است.

بیعت و مبیعت به معنی هم عهدی و عقد بستن با یکدیگر به کار می رود، چنانچه در مجمع البحرین آمده است: «مبیعت: معاقدۀ و معاقدۀ است، گویی هر کدام از دو طرف بیعت آنچه نزدش هست به دیگری واگذار کرده، و خود را کاملاً در اختیار او قرار داده است.» (۲)

حاصل مبیعت آن است که: بیعت کننده ملتزم شده و عهد محکم و پیمان استوار بسته به اینکه شخصی را که با وی بیعت نموده با جان و مال خود یاری کند. و از هیچ چیزی از آنچه مربوط به او هست در یاری و نصرت او دریغ ننماید و جان و مال خود را نثار او نماید و بیعت در دعای عهد به این معنی اشاره دارد. (۳)

۱- کافی، ج ۱، ص ۲۲۱ و بحار الانوار، ج ۲۶، ص ۲۴۵.

۲- مکیال المکارم، ج ۲، ص ۲۳۱، به نقل از مجمع البحرین ۲/۳۴۵، ماده (بیع).

۳- مکیال المکارم، ج ۲، ص ۳۳۲.

بیعت به دو امر تحقق می یابد، چنانچه مرحوم محمد تقی اصفهانی به آن در کتاب ارزشمند مکیال اشاره دارد (۱).

اول: به تصمیم قلبی محکم و ثابت بر اطاعت امر امام علیه السلام و یاری کردن او با نثار جان و مال.

دوم: آنچه در باطن قصد نموده و دل بر آن نهاده در زبان اظهار نماید به این ترتیب بیعت انجام می گردد.

اگر چنین وحدت و همدلی در منتظران بود و چنین بیعت و عهد و پیمانی به حضرت ولی عصر (عج) انجام می شود، چرا ظهور حضرت به تأخیر بیفتد، یقیناً فراق تبدیل به وصال می شود.

امام عصر (عج) در یکی از بیانات خود به چنین جمعیتی این گونه بشارت داده اند:

«اگر شیعیان ما - که خداوند آنان را در راه اطاعتش یاری دهد - در وفای پیمانی که از آنان گرفته شده، یکدل و مصمم باشند؛ البته

۱- همان، ص ۳۳۳.

تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج)

نعمت دیدار، از آنان به تأخیر نمی‌افتد و
سعادت ملاقات ما برای آنها با معرفت کامل و
راستین نسبت به ما تعجیل می‌گردد.»^(۱)

خوشا بحال کسانی که در دوران غیبت بر ولایت امام
زمان خود ثابت قدم ماندند، نه تنها در روز نهم ربیع الاول
بلکه هر صبح و شام، عهد و پیمان خود را با آن حضرت
تجدید نمودند و ثواب عظیمی را کسب کردند و نام خود
را در طومار شهدای صدر اسلام ثبت نمودند، امام
سجاد علیه السلام در این راستا می‌فرماید:

«کسی که در زمان غیبت قائم ما بر ولایت ما
استوار باشد خداوند پاداش هزار شهید از شهدای
جنگ بدر و احد را به او خواهد داد.»^(۲)

انسانی که به واقع در دوران غیبت عهد و پیمان می‌بندد
و بیعت می‌نماید با امام زمان (عج) ارزشش در قیامت در
رتبه مقتدای خویش قرار می‌گیرد.

۱- احتجاج، ج ۲، ش ۳۶۰، ص ۶۰۰

۲- کمال الدین و تمام النعمة، باب ۳۱، ح ۶، ص ۵۹۲.

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

«خوشا به حال شیعیان ما، آنان که در زمان
غیبت قائم ما به ریسمان دوستی ما چنگ
می زنند و بر دوستی ما و بیزاری از دشمنان ما
استوار بمانند. آنها از ما هستند و ما از آنها، آنها
به پیشوای ما راضی شدند و امامت ما را
پذیرفتند و ما به شیعه بودن آنها راضی و
خشنود شدیم خوشا بحال ایشان!! به خدا قسم
اینان در قیامت با ما و در رتبه و درجه ما
خواهند بود.»^(۱)

چون اصل ایمان همان التزام با دل و زبان به اطاعت و
فرمان خداوند و نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و ائمه
معصومین علیهم السلام و تسلیم بودن به ایشان و یاری نمودن آنان
با جان و مال می باشد، پیامبر گرامی در روز غدیر مردم را
به بیعت کردن با امیر مؤمنان و حسن و حسین و امامان از
فرزندان حسین علیه السلام امر فرمود و عهد و پیمان به اطاعت

۱- کمال الدین و تمام النعمة، ج ۲، باب ۳۴، ح ۵، ص ۴۳.

ایشان را به مردم تلقین کرد. (۱)

و در قرآن کریم از بیعت یاد شده است و بیعت با پیامبر ﷺ را بیعت با خداوند معرفی نموده است (۲) و

در عهد پیامبر اکرم ﷺ مردم چندین بار بار رسول اکرم ﷺ بیعت نمودند. (۳)

و امیر المؤمنین علیؑ نیز در بحران‌ها و مواقع حساس با یاران خود تجدید عهد نموده است و از آنان بیعتی دوباره گرفته است. (۴)

و حضرت ولی عصر (عج) در عصر ظهور نیز به خاطر شرایط دشواری که یاران آن حضرت پیش رو دارند از آنها بیعتی دوباره می‌گیرد که مسلمانی را دشنام ندهند... حریمی را هتک نکنند، به خانه‌ای هجوم نبرند، کسی را به ناحق نزنند، طلا و نقره و گندم و جو احتکار ننمایند، مال یتیمی را نخورند... لباس خرز و حریر نپوشند... و در

۱- احتجاج، ج ۱، ص ۷۴، حدیث غدیر.

۲- سوره فتح، آیه ۱۰.

۳- ر.ک: شیعه‌شناسی و پاسخ به شبهات، علی اصغر رضوانی، ج ۱، صص ۴۴۴-۴۴۷.

۴- همان.

زندگی به اندک بسنده کنند، ... امر به معروف و نهی از منکر کنند و در راه خدا به شایستگی جهاد کنند. (۱)

«کسانی می‌توانند در عصر ظهور به این عهدها عمل کنند که در عصر غیبت به عهد و پیمان‌های خود با امام علیه السلام - این گنجینه عهد الهی و خزانه و جایگاه پیمانی که خداوند بر عهده بستگانش نهاده است - عمل کرده باشند. (۲)

در پایان عرض می‌کنیم که عهد و پیمان و بیعت با آن یوسف زهرا علیها السلام در غیبت کبرای آن حضرت مصادیقی دارد که نمونه بارز آنها تبعیت از ثواب عام آن حضرت و ولی مطلقه فقیه است که اطاعت از ایشان در راستای اطاعت از حجت خداست. و نمونه‌هایی از عهد و عقد و پیمان و بیعت در روایات اسلامی وارد شده است که تحت عنوان وظائف منتظران به آنها مستقلاً می‌پردازیم.

۱- منتخب الاثر، صافی گلپایگانی، ص ۵۸۱.

۲- فصلنامه انتظار، شماره ۱۱ و ۱۲، استاد پورسید آقایی، بیعتی تا همیشه، ص ۵.

راهکارهای تجدید عهد و پیمان با امام زمان (عج)

با عنایت به احادیث خاندان وحی، در عصر غیبت، وظایف و تکالیفی برای شیعه مشخص و معین شده است که عمل به هر یک از آنها خود می‌تواند راهکاری باشد برای تجدید عهد و پیمان با امام عصر (عج)، یکی از منابع ارزشمندی که آن تکالیف را مورد بررسی قرار داده است کتاب گرانسنگ «مکیال المکارم» است که حدود هشتاد وظیفه را بر شمرده است و به توضیح یکایک آنها پرداخته که در اینجا بطور اختصار فهرستی از آنها را تقدیم می‌نماییم و همانگونه که اشاره شد تفصیلش را ارجاع می‌دهیم به منابعی که هر یک از این وظایف را توضیح داده‌اند که در پایان معرفی خواهد شد.

اما وظایف منتظران:

۱ - تحصیل شناخت صفات و آداب و ویژگی‌های حضرت

ولی عصر (عج)؛

۲ - رعایت احترام و ادب نسبت به آن حضرت؛

- ۳ - محبت و دوستی آن جناب؛
- ۴ - محبوب نمودن آن حضرت در میان مردم؛
- ۵ - انتظار فرج و ظهور آن حضرت؛
- ۶ - اشتیاق به ملاقات و دیدار آن جناب؛
- ۷ - ذکر مناقب و فضائل آن امام همام (عج)؛
- ۸ - محزون بودن در فراق آن عزیز؛
- ۹ - حاضر شدن در مجالسی که به آن حضرت مربوط می شود.
- ۱۰ - تشکیل مجالس برای آن حضرت؛
- ۱۱ - سرودن شعر در مدح آن حضرت؛
- ۱۲ - خواندن شعر در مناقب و فضائل آن حضرت؛
- ۱۳ - پیاخواستن هنگام شنیدن نام مبارک یا القاب آن جناب؛
- ۱۴ - گریستن در فراق او؛
- ۱۵ - گریاندن مردم بجهت فراقش؛
- ۱۶ - خود را به گریه کنندگان شبیه نمودن در فراقش؛
- ۱۷ - درخواست معرفت آن جناب از پروردگار؛
- ۱۸ - تداوم درخواست شناخت آن حضرت؛
- ۱۹ - مداومت به خواندن دعای غریق؛
- ۲۰ - دعا خواندن؛
- ۲۱ - بررسی علائم ظهور آن حضرت و شناختن آنها؛

- ۲۲ - تسلیم بودن و عجله نمودن؛
- ۲۳ - صدقه دادن به نیابت آن جناب؛
- ۲۴ - صدقه دادن به قصد سلامتی آن حضرت؛
- ۲۵ - حج رفتن به نیابت آن حضرت؛
- ۲۶ - کسی دیگر را به حج فرستادن با تقبل هزینه‌اش به نیابت حضرت؛
- ۲۷ - طواف خانه کعبه به نیابت حضرت؛
- ۲۸ - نائب گرفتن برای آن حضرت در انجام طواف خانه خدا؛
- ۲۹ - زیارت مشاهد و مرقد‌های رسول خدا صلی الله علیه و آله
- و ائمه معصومین علیهم السلام به نیابت از آن جناب؛
- ۳۰ - اهزام نائب برای زیارت مشاهد مشرفه به نیابت امام زمان (عج)؛
- ۳۱ - تلاش در خدمت رساندن به حضرت؛
- ۳۲ - کمر همت بستن به یاری آن حضرت؛
- ۳۳ - تصمیم قلبی و روحی بر یاری کردن حضرت در زمان حضور و ظهورش؛
- ۳۴ - تجدید بیعت بعد از هر فریضه همه روزه و هر جمعه؛
- ۳۵ - صله آن حضرت به وسیله مال؛
- ۳۶ - خشنود کردن مؤمنین؛
- ۳۷ - صله شیعیان و دوستان صالح ائمه علیهم السلام به وسیله مال؛
- ۳۸ - خیرخواهی از خداوند برای آن حضرت؛

- ۳۹ - زیارت کردن آن حضرت به وسیله ادعیه و زیارات وارده؛
- ۴۰ - ملاقات مؤمنین صالح و سلام کردن به آنها؛
- ۴۱ - درود فرستادن بر آن حضرت؛
- ۴۲ - هدیه کردن ثواب نماز به امام زمان (عج)؛
- ۴۳ - هدیه نماز مخصوص؛
- ۴۴ - نماز هدیه به آن حضرت به گونه مخصوص در وقت معین؛
- ۴۵ - قرائت قرآن و هدیه نمودن ثوابش به آن حضرت؛
- ۴۶ - توسل و طلب شفاعت از خداوند به وسیله آن حضرت؛
- ۴۷ - دادخواهی و توجه نمودن و عرض حاجت بر آن حضرت؛
- ۴۸ - دعوت کردن مردم به آن حضرت؛
- ۴۹ - رعایت حقوق آن حضرت و مواظبت بر اداء آنها؛
- ۵۰ - خشوع دل هنگام یاد آن حضرت؛
- ۵۱ - عالم عملش را برای آن حضرت آشکار سازد؛
- ۵۲ - تقیه کردن از اشرار و مخفی نمودن راز از اغیار؛
- ۵۳ - صبر کردن بر مشکلات؛
- ۵۴ - سفارش مردم یکدیگر را به صبر؛
- ۵۵ - درخواست صبر از خداوند متعال؛
- ۵۶ - پرهیز از مجالسی که نام حضرت مورد تمسخر واقع می شود؛
- ۵۷ - تظاهر با ستمگران و اهل باطل؛

- ۵۸ - ناشناس ماندن و پرهیز از شهرت؛
- ۵۹ - تهذیب نفس؛
- ۶۰ - اتحاد و اجتماع بر یاری آن حضرت؛
- ۶۱ - متفق بودن بر توبه واقعی و بازگرداندن حقوق به صاحبان آنها؛
- ۶۲ - پیوسته به یاد آن حضرت بودن؛
- ۶۳ - به آداب آن جناب عمل نمودن؛
- ۶۴ - دعا به درگاه الهی جهت جلوگیری از نسیان یاد آن حضرت؛
- ۶۵ - تمام اعضاء و جوارح انسان در مقابل آن حضرت خاشع باشند؛
- ۶۶ - مقدم داشتن خواسته حضرت بر خواسته خود؛
- ۶۷ - احترام به منسوبین و نزدیکان آن حضرت؛
- ۶۸ - بزرگداشت اماکنی که به قدوم آن حضرت زینت یافته‌اند؛
- ۶۹ - برای ظهور آن حضرت وقت تعیین نکردن؛
- ۷۰ - اگر کسی وقت تعیین نمود او را تکذیب کردن؛
- ۷۱ - تکذیب مدعیان نیابت خاصه از آن حضرت در زمان غیبت کبری؛
- ۷۲ - درخواست دیدار آن حضرت با عافیت و ایمان؛
- ۷۳ - اقتداء کردن و تأسی جستن به اخلاق و اعمال آن حضرت؛
- ۷۴ - حفظ زبان از غیر یاد خدا و مانند آن؛
- ۷۵ - خواندن نماز آن حضرت؛

۷۶ - گریستن در مصیبت امام حسین علیه السلام؛

۷۷ - زیارت امام حسین علیه السلام؛

۷۸ - لعنت بر بنی امیه؛

۷۹ - برآوردن حاجت برادران دینی؛

۸۰ - در حال آماده باش بودن و در انتظار ظهور بسر بردن. (۱)

خوانندگان گرامی جهت اطلاع بیشتر نسبت به حقوقی که آن حضرت بر ما دارند می توانند به منابع ذیل مراجعه فرمایند.

۱ - مکیال المکارم، ج ۲، بخش هشتم، ص ۱۸۱.

۲ - فصلنامه انتظار شماره های ۱۱ و ۱۲، ص ۸ الی ۱۸،

مقاله بیعتی تا همیشه، استاد پور سید آقایی.

۳ - وظایف منتظران امام عصر (عج)، عبدالرحمن شیرازی.

۱ - مکیال المکارم، سید محمد تقی موسوی اصفهانی، ج ۲، بخش هشتم، ص ۱۸۱.

تصویری از دولت حق

اگر همه شیعیان در عهد و پیمان خود یکدل و مصمم بودند نعمت دیدار امام زمان (عج) به تأخیر نمی افتاد چنانچه خود حضرت فرمودند که اگر شیعیان مادر وفای به عهدشان یکدل و مصمم بودند نعمت دیدار ما از آنان به تأخیر نمی افتاد. (۱)

ای کاش به این مرحله دست پیدا کنیم و در بیعت خود ثابت قدم بمانیم که با این عمل ظهور حاصل خواهد شد و او خواهد آمد و اگر او بیاید نعمتهای وافری نصیب جامعه بشری خواهد شد که جهت ختم ذیلاً به تصویری از آن نعمت‌های الهی که در آن دولت حق و حکومت عدل جهانی خواهد بود به چهل مورد اشاره‌ای می‌نماییم و تفصیلش را ارجاع می‌دهیم به کتب مفصل‌تر در این زمینه.

۱- احتجاج، ج ۲، ص ۶۰۰.

- ۱ - جهان با فروغ جمال عالم آرایش روشن گردد. (۱)
- ۲ - تمام راهها امن شود. (۲)
- ۳ - ثروت به طور مساوی بین مردم تقسیم گردد. (۳)
- ۴ - همه گنجها استخراج گردد. (۴)
- ۵ - جهان در آسایش و آرامش کامل قرار گیرد. (۵)
- ۶ - همگان از حکومت حضرتش خشنود باشند. (۶)
- ۷ - زمین هر چه در درون دارد و تمام برکاتش را خارج سازد. (۷)
- ۸ - پرچم اسلام بر فراز سراسر گیتی به اهتزاز درآید. (۸)
- ۹ - امت اسلامی شکوه و عظمت فوق العاده‌ای پیدا کند. (۹)
- ۱۰ - حکومت‌های جابرانه ریشه کن شوند. (۱۰)
- ۱۱ - شرق و غرب عالم به تسخیر آن حضرت درآید. (۱۱)

۱ - بحار، ج ۵۲، ص ۳۳۷.

۲ - ارشاد مفید، ص ۳۶۴.

۳ - عقد الدرر، ص ۴۰.

۴ - الحاوی للفتاوی، ج ۲، ص ۱۴۶.

۵ - سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۱۳۶۶.

۶ - مسند احمد، ج ۳، ص ۳۷.

۷ - بحار، ج ۵۲، ص ۳۳۸.

۸ - کمال الدین، صدوق، ج ۲، ص ۳۲۷.

۹ - مستدرک، حاکم، ج ۴، ص ۵۵۸.

۱۰ - منتخب الاثر، ص ۴۷۱.

۱۱ - کمال الدین، ج ۲، ص ۳۳۲.

- ۱۲ - ندای اسلام در تمام اقطار و اکناف جهان طنین انداز شود. (۱)
- ۱۳ - فرهنگ بشری به والاترین حدّ خود برسد. (۲)
- ۱۴ - جهان در ثروت و آبادانی غوطه‌ور گردد. (۳)
- ۱۵ - انسان‌ها از رشد عقلاتی برخوردار شوند. (۴)
- ۱۶ - همه بدعت‌های جاهلی ریشه‌کن شود. (۵)
- ۱۷ - حسد و حيله از بين برود. (۶)
- ۱۸ - کینه‌توزی و دغل‌بازی رخت بریندد. (۷)
- ۱۹ - تبهکاران نادم شوند و خود را ملامت کنند. (۸)
- ۲۰ - معیارهای اخلاقی در جهان حکمفرما شود. (۹)
- ۲۱ - امتیازهای طبقاتی از بین برود. (۱۰)
- ۲۲ - روابط انسان‌ها براساس صفا و وفا استوار گردد. (۱۱)

- ۱ - منتخب الاثر، ص ۲۹۳.
- ۲ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۵۲.
- ۳ - کمال الدین، ج ۱، ص ۱۹۰.
- ۴ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۳۶.
- ۵ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۵۲.
- ۶ - صحیح مسلم، ج ۱، ص ۹۴.
- ۷ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۱۶.
- ۸ - سنن ترمذی، ج ۳، ص ۳۳۴.
- ۹ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۳۶.
- ۱۰ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۰۹.
- ۱۱ - بخاری، ج ۵۱، ص ۷۸.

- ۲۳ - همه بی نیاز شوند و از پذیرش پول امتناع کنند. (۱)
- ۲۴ - نیاز همگان برطرف شود و کسی حاضر به پذیرش زکات نباشد. (۲)
- ۲۵ - همگان در دل خود احساس بی نیازی کنند. (۳)
- ۲۶ - نشانی از شرک و کفر در روی زمین باقی نماند. (۴)
- ۲۷ - همه گردنکشان در برابر آن حضرت تسلیم شوند. (۵)
- ۲۸ - همه شیعیان جهان از اقطار و اکناف جهان در اطراف شمع وجودش گرد آیند. (۶)
- ۲۹ - در هر نقطه‌ای بانگ وحدانیت پروردگار و شهادت به رسالت رسول اکرم صلی الله علیه و آله طنین انداز شود. (۷)
- ۳۰ - آن حضرت مردم را به ولایت امیرمؤمنان علیه السلام و برائت از دشمنان آن حضرت فراخواند. (۸)
- ۳۱ - روی زمین از لوٹ دشمنان اهل بیت علیهم السلام پاک شود. (۹)

- ۱ - صحیح مسلم، ج ۱، ص ۹۴.
- ۲ - ارشاد مفید، ص ۳۴۳.
- ۳ - مسند احمد، ج ۳، ص ۳۷.
- ۴ - کمال الدین، ج ۲، ص ۶۷۰.
- ۵ - تفسیر قمی، ص ۱۱۸.
- ۶ - تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۶۶.
- ۷ - ینابیع المودة، ص ۵۰۸.
- ۸ - بخاری، ج ۵۲، ص ۳۰۸.
- ۹ - عقد الدرر، ص ۱۵۹.

- ۳۲ - قلب مؤمن از فولاد استوارتر شود. (۱)
- ۳۳ - مردم آرزو کنند که ای کاش نیاکانشان زنده بودند و آن روز فرخنده را می دیدند. (۲)
- ۳۴ - هر حقی به صاحب حق برمی گردد. (۳)
- ۳۵ - شمش های طلا را با خود حمل کنند تا در راه خدا خرج کنند ولی هیچ کس نمی پذیرد. (۴)
- ۳۶ - عمرها به قدری طولانی شود که هر کس ۱۰۰۰ فرزند ذکور از نسل خود را درک کند. (۵)
- ۳۷ - همه حقوق حق تعالی، و همه حقوق خاندان عصمت و طهارت استیفاء شود. (۶)
- ۳۸ - عدالت در همه جا گسترده شود، احدی مورد ستم قرار نگیرد. (۷)
- ۳۹ - شیعیان در عصر ظهور از شیر دلیرتر و از شمشیر بُرنده تر شوند. (۸)
- ۴۰ - در روی زمین ویرانه ای نمی ماند، جز این که آباد گردد. (۹)

- ۱ - غیبت نعمانی، ص ۱۶۷.
- ۲ - مستدرک، حاکم، ج ۴، ص ۴۶۵.
- ۳ - ارشاد مفید، ص ۲۴۳.
- ۴ - صحیح بخاری، ج ۲، ص ۱۳۶.
- ۵ - بحار، ج ۵۲، ص ۳۳۷.
- ۶ - مدینه البلاغه، ج ۱، ص ۲۳۲.
- ۷ - بحار، ج ۵۲، ص ۳۲۲.
- ۸ - حلیة الاولیاء، ج ۳، ص ۱۸۴.
- ۹ - اعلام الوری، ص ۴۳۳.

اللَّهُمَّ لَا تَغَيِّبْنِي عَنْ مَنَازِلِ أَوْلِيَائِكَ وَلَا تُزِغْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي
اللَّهُمَّ أَهْدِنِي لِوَلَايَةِ مَنْ فَرَضْتَ طَاعَتَهُ (۱)

بار خدایا مرا از منازل دوستانت دور مگردان و دلم را

پس از آن که هدایت کرده‌ای منحرف منمای،

بار خدایا مرا به ولایت کسی که اطاعتش را بر من واجب

ساخته‌ای هدایت فرمای.

۱- مجمع الدعوات، سید ابن طاووس، ص ۳۳۲.

ضمائم

معرفی دویست اثر مفید مهدویت در سطوح مختلف

الف) ابتدایی

ب) راهنمایی

ج) دبیرستان و عموم

د) دانشگاهی

ضمائم

الف) ابتدایی

- ۱ - آغاز راه - احمد قندی
- ۲ - امام مهربان - محمد مشکاتی و عباس شاکریان
- ۳ - بیک میلاد - سید محمد طباطبائی
- ۴ - خروس غمگین قصه ما - مهدی رحیمی
- ۵ - خورشید نیمه شب - سید مهدی شجاعی
- ۶ - دفتر خاطرات من - بهرام افشار آزاد
- ۷ - دل پروانه تنگ است - حمید هنرجو
- ۸ - سارا منتظر است - آذر صدیقی
- ۹ - سلام امام خوب ما - محسن خمسه‌ای
- ۱۰ - سلام بر نور خیره کننده - فریبا کلهر
- ۱۱ - شمیم بهاران - محمد هادی نهاوندیان
- ۱۲ - صبح امید - افشار موحد

ضمائم

- ۱۳ - طلوع خورشید - زهره مسجد جامعی
- ۱۴ - فصلهای چشم به راه - عبدالحسین فخّاری
- ۱۵ - لالایی منتظران - عبدالحسین فخّاری
- ۱۶ - وقتی بابا بیاید - فیروز فیروز منش
- ۱۷ - قصه امام زمان (عج) - خانم ز - ابراهیمی
- ۱۸ - مهدی (عج) در دامان فرجس - طویی معتمد لاری
- ۱۹ - آنچه خوبان دارند تو تنها داری - عزت مهاجرانی
- ۲۰ - چگونه زیستن امام زمان (عج) در عصر غیبت - طاهره مسلمی زاده

ب) راهنمایی

- ۱ - آن سوی دیوار - مهدی رحیمی
- ۲ - آن سوی شب - سعید آل رسول
- ۳ - اولین شب بهار - محمد تقی اختیاری
- ۴ - بر بال نور - عبدالحسین فخّاری
- ۵ - به احترام آفتاب - سید علی کاشفی خوانساری
- ۶ - بهار مهدی - رضا فیروز
- ۷ - به دنبال آفتاب - سید جمال الدین حجازی

- ۸ - حکایت غیبت - نادر فضلی
- ۹ - خاطره آن شب - سید جمال الدین حجازی
- ۱۰ - خسرو خوبان - داود صفرزاده
- ۱۱ - راز دل با امام - احمد قندی
- ۱۲ - سوار در برف - سید جمال الدین حجازی
- ۱۳ - شناخت امام زمان (عج) - سید محمود علوی
- ۱۴ - طعم شیرین انتظار - رضا فیروز
- ۱۵ - قصه زمین - عبدالحسن طالعی
- ۱۶ - گمگشته - نادر بلوچ نژاد
- ۱۷ - نام نامه مهدی (عج) - محمد کاظم بهینا
- ۱۸ - نیرنگ یاقوت - سلمان غدیری
- ۱۹ - یک بهار و هزار شکوفه - رضا فیروز
- ۲۰ - چهل نامه به امام زمان (عج) - محمد حسن گنجی فرد
- ۲۱ - قصه زمین - عبدالحسین طالعی
- ۲۲ - شناخت هستی بخش - شفیع سروستانی
- ۲۳ - امام مهدی آخرین پناه - حسن فریدونی
- ۲۴ - جلوه های نور - محمد حسین رحیمیان
- ۲۵ - داستانهایی از امام زمان (عج) - قاسم میر خلف زاده

ج) دیرستان و عموم

- ۱ - آئین انتظار - علی اکبر تلافی
- ۲ - آخرین دولت - محمد بیابانی اسکویی
- ۳ - آشنایی با امام زمان علیه السلام - سید محسن امین
- ۴ - آفاق انتظار - خادم الحجة
- ۵ - آفتاب در غربت - سید محمد بنی هاشمی
- ۶ - آنچه خوبان - سید حمید حسینی طلب
- ۷ - آن سوی دیوار - مهدی رحیمی
- ۸ - آن سوی شب - سعید آل رسول
- ۹ - آینه جهان - جلال برنجیان
- ۱۰ - امام زمان علیه السلام بهار دله - سید جمال الدین حجازی
- ۱۱ - امام مهدی آخرین یادگار الهی - حسین استاد ولی
- ۱۲ - امام مهدی علیه السلام از ولادت تا ظهور - سید محمد کاظم قزوینی
- ۱۳ - امام مهدی نقطه مشترک وحدت اسلامی - علی اصغر اکبری
- ۱۴ - انیس دله - نادر فضلی
- ۱۵ - اولین شب بهار - محمد تقی اختیاری

- ۱۶ - بایاد یار تا لحظه دیدار - سید خلیل سید زاده
- ۱۷ - بر بال نور - عبدالحسین فخاری
- ۱۸ - به پای محور هستی - حسین فریدنی
- ۱۹ - به دنبال آفتاب - سید جمال الدین حجازی
- ۲۰ - پاداش انتظار - نادر فضلی
- ۲۱ - پرچم پیروز - نادر فضلی
- ۲۲ - پیام امام زمان علیه السلام - سید جمال الدین حجازی
- ۲۳ - پیدای پنهان - مسعود پور سید آقایی
- ۲۴ - پیوند معنوی - صدرالاسلام علی اکبر همدانی
- ۲۵ - تمنای ظهور - احمد قندی
- ۲۶ - جان جانان - عبدالرحیم موگهی
- ۲۷ - جدول خانواده - منا فیروز
- ۲۸ - جستجو و گفتگو پیرامون - سید محمد باقر صدر
- ۲۹ - حدیث بعد از میلاد - سید مجتبی بحرینی
- ۳۰ - حدیث شب میلاد - سید مجتبی بحرینی
- ۳۱ - حدیث قبل از میلاد - سید مجتبی بحرینی
- ۳۲ - حکومت جهانی حضرت مهدی علیه السلام - محمود شریعت زاده خراسانی

ضمایم

- ۳۳ - حماسه عاشورا - جلال برنجیان
- ۳۴ - خاطره آن شب - جمال الدین حجازی
- ۳۵ - داستانهایی از امام زمان علیه السلام - حسن ارشاد
- ۳۶ - در انتظار - زینب صدر
- ۳۷ - در انتظار آفتاب - حسین فریدنی
- ۳۸ - در حریم غریب - سعید مقدس
- ۳۹ - در فجر ساحل - محمد حکیمی
- ۴۰ - درود و درد - سعید مقدس
- ۴۱ - دعای عهد - ترجمه و تحقیق علی اکبر تلافی
- ۴۲ - دعای ندبه - ترجمه و تحقیق علی اکبر تلافی
- ۴۳ - دیباچه‌ای بر شناخت امام عصر علیه السلام - مریم مدرّس غروی
- ۴۴ - راز نیایش منتظران - سید محمد تقی اصفهانی
- ۴۵ - راه مهدی علیه السلام - سید رضا صدر به اهتمام خسرو شاهی
- ۴۶ - رهایی بخش - مسعود شریعت پناهی
- ۴۷ - رهبری بر فراز قرون - سید محمد باقر صدر
- ۴۸ - زیارت آل یس - ترجمه علی اکبر تلافی
- ۴۹ - زیارت ناحیه مقدسه - ترجمه دفتر تحقیقات بدر

- ۵۰ - سلام بر پرچم افراشته - سید مجتبی بحرینی
- ۵۱ - سوگند به نور شب تاب - سید مجتبی بحرینی
- ۵۲ - سیمای مهدویت در قرآن - مولوی نیا
- ۵۳ - شمیم آشنایی - سید محمد هادی صدر الحفاظی
- ۵۴ - شهریار صبح - رضا فیروزمنش
- ۵۵ - صبح امید - هاشمی دانا
- ۵۶ - فضائل المهدی علیه السلام - علی اکبر تلافی
- ۵۷ - قصه زمین - عبدالحسین طالعی
- ۵۸ - گردی از رهگذر دوست - علی اصغر یونسیان
- ۵۹ - گفتارهایی پیرامون امام زمان علیه السلام - سید حسین افتخارزاده
- ۶۰ - لب تشنه کنار چشمه - مهدی رحیمی
- ۶۱ - ماه در آینه - مریم ضمانتی پور
- ۶۲ - ماه شب باران - محمد تقی اختیاری
- ۶۳ - موعود روزگاران - اصغر صادقی
- ۶۴ - موعود غدیر - اصغر صادقی
- ۶۵ - مهدی در قرآن - رضا فیروزمنش
- ۶۶ - مهدی منتظر - حسن طاهری پورهندانی

ضمایم

- ۶۷ - مهربان تر از یوسف - نادر فضلی
- ۶۸ - مهر بیکران - محمد حسن شاه آبادی
- ۶۹ - مهر محبوب - سید حسین حسینی
- ۷۰ - نام محبوب - سید حسین حسینی
- ۷۱ - ندبه های دلنگی - رضا بابایی
- ۷۲ - نشان صبح سپید - سید محمد رضا دین پرور
- ۷۳ - نشانه های ظهور - سید علی اصغر سادات مدنی
- ۷۴ - نوای فراق - علی اصغر یونسیان
- ۷۵ - یادمان امام مهدی علیه السلام - علی اکبر تلافی
- ۷۶ - یاد محبوب - سید حسین حسینی
- ۷۷ - در ساحل اندیشه - اکبر اسد علیزاده
- ۷۸ - موج انتظار - صادق داوری و سید احمد بحر العلوم
- ۷۹ - آینده جهان - محسن همتی
- ۸۰ - آفتاب انتظار - بابک نیک طلب
- ۸۱ - امام مهدی آخرین پناه - حسین فریدنی
- ۸۲ - امام مهربان - محمد حامد مشکاتی
- ۸۳ - او می آید - رضا شیرازی

- ۸۴ - انتظار بهار و باران - تحقیقات جمکران
- ۸۵ - استراتژی انتظار - شفیع سروستانی
- ۸۶ - ارتباط معنوی با حضرت مهدی (عج) - حسین گنجی
- ۸۷ - آشنایی با امام زمان - سید مهدی آیت الهی
- ۸۸ - اسرار و فوائد وجود حضرت ولی عصر (عج) - سید اسماعیل رسول زاده
- ۸۹ - تکین آفرینش - آقایان یوسفیان - بالادستیان - حائری

(د) دانشگاهی

- ۱ - آخرین دولت - محمد بیابانی اسکویی
- ۲ - آشنایی با امام زمان علیه السلام - سید محسن امین
- ۳ - آفاق انتظار - خادم الحجة
- ۴ - آفتاب در غربت - سید محمد بنی هاشمی
- ۵ - آیین انتظار - علی اکبر تلافی
- ۶ - امام مهدی علیه السلام از ولادت تا ظهور - سید محمد کاظم قزوینی
- ۷ - امام مهدی نقطه مشترک وحدت اسلامی - علی اصغر اکبری
- ۸ - انیس دلها - نادر فضلی

ضمائم

- ۹ - بر آستان جانان - عبدالصمد شاعلی
- ۱۰ - به پای محور هستی - حسین فریدنی
- ۱۱ - پرچم پیروز - نادر فضلی
- ۱۲ - پیام امام زمان علیه السلام - جمال الدین حجازی
- ۱۳ - پیوند معنوی با ساحت قدس مهدوی - صدرالاسلام علی اکبر همدانی
- ۱۴ - تمنای ظهور - احمد قندی
- ۱۵ - جستجو و گفتگو پیرامون امام مهدی علیه السلام - سید محمد باقر صدر
- ۱۶ - حدیث بعد از میلاد - سید مجتبی بحرینی
- ۱۷ - حدیث شب میلاد - سید مجتبی بحرینی
- ۱۸ - حدیث قبل از میلاد - سید مجتبی بحرینی
- ۱۹ - حکومت جهانی حضرت مهدی علیه السلام - محمود شریعت زاده خراسانی
- ۲۰ - حماسه عاشورا - جلال برنجیان
- ۲۱ - در فجر ساحل - محمد حکیمی
- ۲۲ - دعای عهد - ترجمه و تحقیق علی اکبر تلافی
- ۲۳ - دعای ندبه - ترجمه و تحقیق علی اکبر تلافی
- ۲۴ - زهنیت مستشرقین - عبدالحسین فخاری
- ۲۵ - راهنمای موضوعی مکیال المکارم - عبدالحسین طالعی

- ۲۶ - روزگار رهایی - کامل سلیمان - ترجمه مهدی پور
- ۲۷ - رهایی بخش - مسعود شریعت پناهی
- ۲۸ - رهبری بر فراز قرون - سید محمد باقر صدر
- ۲۹ - زیارت آل یس - ترجمه و تحقیق علی اکبر تلافی
- ۳۰ - زیارت ناحیه مقدسه - حسین استاد ولی
- ۳۱ - سلام بر پرچم افراشته - سید مجتبی بحرینی
- ۳۲ - سوگند به نور شب تاب - سید مجتبی بحرینی
- ۳۳ - سیمای حضرت مهدی در قرآن - سید هاشم حسینی بحرانی
- ۳۴ - شمیم آشنایی - سید محمد هادی صدر الحفاظی
- ۳۵ - شهریار صبح - رضا فیروزمنش
- ۳۶ - کردی از رهگذر دوست - علی اصغر یونسیان
- ۳۷ - گفتارهایی پیرامون امام زمان علیه السلام - سید حسین افتخار زاده
- ۳۸ - معرفت امام عصر علیه السلام - سید محمد بتی هاشمی
- ۳۹ - مکیال المکارم - سید محمد تقی موسوی اصفهانی
- ۴۰ - موعود روزگاران - اصغر صادقی
- ۴۱ - موعود غدیر - اصغر صادقی
- ۴۲ - مهدی منتظر - حسن طاهری پور همدانی

ضمائم

- ۴۳ - مهر محبوب - سید حسین حسینی
- ۴۴ - نجم الثاقب - میرزا حسین نوری طبسی
- ۴۵ - نشانه‌های ظهور - سید علی اصغر سادات مدنی
- ۴۶ - نوای فراق - علی اصغر یونسیان
- ۴۷ - نینوا و انتظار تأملی نو - جمعی از محققان مرکز تخصصی مهدویت
- ۴۸ - یادمان امام مهدی علیه السلام - علی اکبر تلافی
- ۴۹ - یاد محبوب - سید حسین حسینی
- ۵۰ - کمال الدین و تمام النعمة - شیخ صدوق
- ۵۱ - تاریخ عصر غیبت - پور سید آقایی
- ۵۲ - مصلح جهانی - سید هادی خسروشاهی
- ۵۳ - دادگستر جهان - ابراهیم امینی
- ۵۴ - کتاب الغیبة - طوسی
- ۵۵ - تاریخ غیبت کبری - حسین افتخار زاده
- ۵۶ - نگاهی دوباره به انتظار - مجید حیدری نیک
- ۵۷ - مهدی منتظر در اندیشه اسلامی - سید ثامر هاشم العمیدی
- ۵۸ - آشتی با امام زمان (عج) - عبدالرضا خزّمی
- ۵۹ - باورداشت مهدویت - صافی گلپایگانی

- ۶۰ - برکات حضرت ولی عصر (عج) - علی اکبر نهاوندی
- ۶۱ - بامداد بشریت - محمد جواد طبسی
- ۶۲ - توقیعات و زیارات مقدس بقية الله - محمد حسین آسوده
- ۶۳ - جهان بعد از ظهور - محمد خادمی شیرازی
- ۶۴ - جزیره خضراء تحریفی در تاریخ شیعه - غلامرضا نظری
- ۶۵ - حکومت جهانی امام عصر (عج) - فلسفی
- ۶۶ - فرهنگ نامه مهدویت - خدامراد سلیمیان